

LETRA E PARË E PJETRIT

LETRA E DYTË E PJETRIT

LETRA E JUDËS

komentar

Agim Rama

Rruga e Paqes

2020

LETRA E PARË E PJETRIT

Hyrje

Kjo letër ishte shkruar qartë nga Pjetri në Romë pak para zjarrit të madh të Romës dhe martirizimit të tij. Disa thonë se stili është shumë i mirë për një peshkatar galileas. Sidoqoftë, duhet të kujtojmë se galileasit ishin të paktën dygjuhësh dhe se Pjetri mund të kishte përdorur shërbimet e Silvanus (ose Silas), një shkruer ekspert (1 P 5.12). Nuk ka dyshim se Babilonia ishte një fjalë kodi për Romën. Të krishterët i përdornin këto fjalë kodi sepse ata duhej të jetonin në një botë lajmëtarësh dhe persekutimi aty ku siguria ishte e rëndësishme.

Tradicionalisht, Pjetri ishte i lidhur me themelimin e kishës në Romë, por kjo mund të referohej për refuzimin e saj pas skadimit të dekretit të Klaudit i cili kishte ndaluar qëndrimin e të gjithë hebrenjve në Romë.

Pjetri iu drejtohet letrës së tij të krishterëve që i përkisnin kishave që ai kishte krijuar në pjesën veriore të Turqisë së sotme. Ai me sa duket kishte përdorur Romën si një bazë nga e cila të ungjillizonte këto rajone, cedë që shpjegon pse Shpirti e Shenjtë nuk e kishte lejuar Palin të vizitonte.

Letra ka tendencë të lëvizë nga një temë në tjetrën në të njëjtën mënyrë si ajo e Zhakut, dhe nganjëherë është e vështirë të ndjekësh mendimin ose arsyetimin e Pjetri. Një shembull i kësaj është aludimi i tij ndaj Jezusit duke njoftuar fitoren e tij ndaj shpirtrave të engjëjve rebelë në burg në pritje të ditës së Gjykimit të Fundit (1 Pjt. Ata kishin qenë të përfshirë në ngjarjet e Zan 6, 1-4. Në një pasazh tjetër (1 Pjt

4, 6), thuhet për Mesinë se ai u predikoi Ungjillin shenjtëve të Testamentit të Vjetër që ishin në Sheol dhe, kur besuan, i çoi me vete në parajsë. Në atë kohë, edhe shenjtorët duhet të kishin besuar në Ungjill, ku Jezusi çliron robërit në Sheol dhe i çon me vete në parajsë, ndërsa shpërndante dhurata shpirtërore në kishë.

Skifterët ndoshta thanë që nuk kishte kuptim të bëhesh i krishterë pasi të gjithë duhej të vdisnin sidoqoftë, për të cilin Pjetri iu përgjigj se besimtarët janë të justifikuar pas vdekjes. Tema e vuajtjes është shumë e rëndësishme, duke pasur parasysh rritjen e pritshme të persekutimit. Pjetri parashikon që ajo që filloi në Romë së shpejti do të përhapet në krahina. Jezusi është marrë si shembulli suprem i vuajtjes dhe ka një meditim të rëndësishëm për Jezusin si një shërbëtor që vuan. Është domethënëse që vuajtja e Mesisë ishte një temë që Pjetri e kishte të vështirë ta pranonte gjatë ditëve të para si dishepull.

KOMENTAR

1. 1-2 **Autori përshëndet lexuesit e tij**

Pjetri, apostull i Jezusit, Mesisë, ua drejton këtë letër të gjithë besimtarëve në Pont, Galaci, Kapadoki, në provincën e Azisë dhe në Bitini. Ju jetoni si të huaj në këtë botë, mes të pafeve. Perëndia, Ati, ju ka zgjedhur për popullin e tij, ashtu siç vendosi që në fillim. Ju ka veçuar me anë të veprimit të Shpirtit të shenjtë që t'i nënshtroheni Jezusit, Mesisë, dhe që të pastroheni falë derdhjes së gjakut të tij.

I lutem Perëndisë t'ju mbushë gjithnjë e më shumë me hirin dhe paqen e tij!

Pjetri fillon letrën e tij, siç ishte zakoni i kohës së tij, duke thënë kush është ai dhe me çfarë autoriteti shkruan. Ai më pas i emërton ata për të cilët shkruan. Ata janë të krishterë të shpërndarë tani në provincat romake të Azisë së Vogël. Besimi i tyre konsiston në një marrëdhënie me secilin person të Trinisë. Ati i zgjodhi ata dhe i veçoi (të shenjtëruar) me anë të Shpirtit, në mënyrë që ata të mund të jetonin një jetë bindjeje ndaj Jezusit, Mesisë, pasi ishin pastruar për këtë jetë duke u spërkatur me gjakun e tij. Një privilegj i tillë e shtyn autorin që të zgjasë përshëndetjen normale për një dëshirë që ata të mund të përjetojnë hirin dhe paqen e dhënë nga Zoti me bollëk. Është një dënim këtu. Përshëndetja e zakonshme greke zëvendësohet nga një lutje thellësisht e krishterë për bekim nga hiri i Zotit (gr. *haris*). Për më tepër, përshëndetja e zakonshme hebreje e shalomit (paqja) shtohet për të treguar se përmes Mesisë ne trashëgojmë bekimet e premtuara nën besëlidhjet e vjetra dhe të reja.

Shënime.

1 Apostulli është greqisht “një person që u dërgua”) me autoritetin e plotë të atij që e dërgoi (hebr. *šaliach*)

2 Spërkatja me gjakun e tij ka idenë të marrë përfitimet e vdekjes së Mesisë (Hebrenjve 9, 13-14), duke marrë pjesë në bekimet (përfitimet) e besëlidhjes së re (krh. Dal. 24. 3- 8 me Mk 14.24).), dhe pastrimi i rregullt i përditshëm për të cilin ne të gjithë kemi nevojë gjatë udhëtimit tonë nëpër jetë (shiko 1 in. 1,7-9). Kur Zoti bëri besëlidhjen e vjetër me Moisiun, premtimi i bindjes ndaj popullit të Perëndisë u vulos duke spërkatur gjakun e flijimit të besëlidhjes në altar dhe mbi njerëzit (Dal 24: 1-11),

v. 2 në mënyrë që përmes tij të rriteni për shpëtim: domethënë çlirimi nga fuqia e mëkatit (shenjtërimit).

1. 3-9 **Plani i shpëtimit i Zotit plotëson të gjitha nevojat tona**

Pasi Pjetri e përmendi pozicionin tonë para Zotit, ai ndjek modelin e disa prej letrave të Palit dhe derdh falënderime Zotit për këto bekime. Ata janë aq të shkëlqyeshëm sa që ne mund të kalojmë me lumturi nëpër periudha sprovimi me anë të besimit të Mesia që nuk kemi parë. Një besim i tillë është rruga drejt shpëtimit të plotë dhe përfundimtar.

Pjetri jep njëmbëdhjetë arsye për të lavdëruar Perëndinë: ai është Ati i Zotit tonë Jezusit, Mesisë (3); ai na dha një rilindje (për të cilën Jezusi foli në Gjn. 3, 1-8); arsyeja është mëshira e tij e madhe (3); rezultati është një shpresë e gjallë – jeta e re është një shpresë (3); mjeti i kësaj shprese është ringjallja e Jezusit (3); objekti i kësaj shprese është një trashëgim (4); kjo trashëgim nuk mund të shkatërrohet nga elemente armiqësore, nuk mund të ndotet nga ndotja nga jashtë dhe

nuk mund të humbet duke humbur nga brenda (4); u mbajt në qiell për ne (4); ne jemi të mbrojtur (të mobiluar!) për këtë me fuqinë e Zotit (5); mjeti me të cilin ne jemi të mbrojtur është besimi (krh. Ef. 6.16) – me anë të të cilit ne vazhdojmë te mbështetemi mbi premtimet e Zotit (5) dhe qëllimi përfundimtar është ringjallja që Zoti do të zbulojë herën e fundit, kur Jezusi të zbulohet (5 , 7). Shpresa në këtë kontekst do të thotë një e ardhme e caktuar, të cilën duhet ta presim.

v. 3-5 Ndërsa Pjetri shpjegon se si besimtarët përfitojnë nga shpëtimi, ai na thotë se kjo vjen nga mëshira e madhe e Zotit, që konsiston në një rilindje për një jetë të re dhe shpresë, shkakton ringjalljen, është bërë e mundur nga Jezusi Mesia dhe do të çojë në një trashëgimi. Shpëtimi përshkruhet duke iu referuar së kaluarës (të krishterët kanë rilindur falë mëshirës së Zotit), të tashmen (të krishterët mbrohen nga fuqia e Zotit) dhe e ardhmja (kur të vijë shpëtimi përfundimtar nga e keqja).

v. 6-7 Këto bekime të Zotit mund të çojnë në gëzim përballë vështirësive. Qëllimi i provave tokësore është të filtrojmë atë që është joautentike në besimin tonë. Nga ana tjetër, kjo do të sjellë lavdërim, lavdi dhe nder, si për Jezusin, ashtu edhe për personin që vuajti, ditën kur Jezusi është zbuluar.

v. 8-9 Ky besim triumfues në Mesinë e padukshme ka dy rezultate. Në kohën e tanishme, të krishterët mund të kenë gëzim të pashpjegueshëm edhe në mes të vështirësive, dhe për të ardhmen ekziston perspektiva për ta shijuar plotësisht këtë shpëtim në prani të Jezusit. Gjuha e v. 8 është një kujtesë e fortë e fjalëve të Jezusit në Gjn 20,29. Mbushur me

gëzim të pashpjegueshëm ... gëzimi merr fjalën e përdorur nga Mateu (5.12) për të treguar mësimet e Jezusit për sjelljen përballë persekutimit.

Shënime. v. 6 Greqishtja e përkthyer në këtë është një lloj i gabuar për të caktuar shpëtimin dhe prandaj duhet t' i referohet ose vetë Zotit ose fakteve të përcaktuara në tre vargjet e mëparshme. Termi *Gëzohuni* mund të jetë një urdhër (duke ju hequr), por ndoshta është kuptuar më së miri si një deklaratë fakti. Edhe pse do të mund të përkthehej po aq lehtë “sepse”, e cila më pas do të plotësonte Mt. 5. 11-12. Fjala sprova (gr. *peirasmoi*) vjen nga e njëjta fjalë rrënjësore si ajo e përdorur për tundimin e Jezusit dhe gjendet në lutjen e Zotit (Mt 4, 1, 6, 13). Aludon për një periudhë të ashpër të gjykimeve. Shprehja *të gjithë llojet* thekson larminë e sprovave, dhe fjala greke përdoret përsëri në këtë letër për të përshkruar hirin e Zotit i cili është gjithashtu i gjithanshëm në përgjigjen e këtyre provave (4.10). Pjetri thekson se sprova të tilla do të jenë relativisht të shkurtra (për një kohë të shkurtër) dhe se Zoti do t' i lejojë ata. Pjetri kthehet në temën e vuajtjes më vonë në letër (2. 19-23; 3. 14-17; 4. 1-6, 12-19; 5. 9-10).

v. 8 Ata e pengojnë atë duke mos iu bindur fjalës; domethënë kombi hebre

v. 8 dhe kjo është ajo për çfarë ata ishin menduar për: v. Isaia 6.9; 8.14; 53.1. Pali merret me këtë pyetje te Rom 9-11. Ishte edhe e pashmangshme, por e pritur.

1. 10-12 **Si u zbulua shpëtimi ynë për ne**

Bëhet fjalë për veprën e Shpirtit të Shenjtë (12), Shpirtin e Mesisë (10). Ai i udhëzoi profetët të parashikojnë hirin që do të vinte tek ne (10), dhe madje të parashikonin vuajtjet e Mesisë dhe lavdinë që do të pasonte (11; shiko, për shembull, Ps. 22, 7-8, 17-18 ; Is. 53; Vaj. 1,12). Por, me gjithë përpjekjet e tyre, profetët nuk mund ta dinin kur dhe si do të ndodhte. Shpirti gjithashtu i bëri ata që e kuptuan lajmin e mirë për vdekjen dhe ringjalljen e Jezusit t'u shpjegonin lexuesve të Pjetrit se si ishin realizuar këto gjëra për ta.

Profetët më së shumti u referohen autorëve të DhV dhe jo profetëve të krishterë të epokës së DhR. Tema e tyre e dyfishtë ishte hiri që ishte menduar për njerëzit e Perëndisë dhe vuajtjet dhe lavditë që duhej të ndiqnin, të cilat ishin të destinuara për Mesinë. Ekziston një paralelizëm i gjallë në origjinal. Vargu 11 është një thënie e rëndësishme për frymëzimin e autorëve të DhV (shih gjithashtu Mt. 5.17; Lk 24. 25-27, 44-47; Gjn 5.39, 45-47). Këto vargje theksojnë gjithashtu rolin e personave të dytë dhe të tretë të Trinisë në planin e shpëtimit të Zotit: Biri e realizon atë dhe Shpirti e bën të njohur. Padurimi i engjëjve për ta shqyrtuar atë theksohet nga ndodhja e të njëjtit folje të përdorur në Gjn. 20, 5 rreth Gjonit ndërsa ai u zhyt në varrin bosh.

v. 12 në ditën e ndërhyrjes së tij: me fjalë të tjera, kur ndodh fatkeqësia.

1.13 – 5. 7 Çfarë nënkupton shpëtimi ynë në jetën e përditshme.

Çdo gjë që pason në këtë letër tregon se si këto të vërteta të mëdha të jetës së krishterë do të zbatohen nga ata që i

besojnë. Ndërsa Pjetri jep këshilla praktike, ai vazhdimisht na sjell përsëri në bazat e Ungjillit të krishterë për arsye të kësaj sjelljeje të re. Shpëtimi i përshkruar aq bukur në pjesën e mëparshme mund dhe duhet t'i bëjë burrat dhe gratë të jetojnë si dishepuj të vërtetë të Jezusit, pa marrë parasysh sa e vështirë është situata e tyre.

1. 13-21 **Të jetosh ndërsa Jezusi jeton**

Një shpëtim i tillë dhe një lajm kaq i mirë kërkojnë që të krishterët të ushtrojnë kujdesin mendor dhe disiplinën morale. Kjo duhet të bëhet duke parashikuar me gëzim dhe besim hirin që do të jepet kur të zbulohet Jezusi Mesia, dhe kjo i referohet kthimit të tij në lavdi.

Të jetosh në dritën e kthimit të Mesisë bën thirrje për bindje në jetë (krh. Lk 12: 35-48). Ne duhet ta punojmë këtë bindje duke modeluar sjelljen tonë në shenjtërinë e Perëndisë që na bëri thirrje tek ai (krh. Mt 5, 48). Më parë – injoranca shpirtërore i kishte lejuar lexuesit e Pjetrit të hiqnin dorë nga dëshirat e pakontrolluara, por sjellja e Zotit për popullin e tij bazohet në karakterin e tij të zbuluar.

Shenjtëria, një ngjashmëri me Jezusin, është e ftuar te njerëzit e Perëndisë për dy arsye. Është shembulli ynë (si fëmijë, ne duhet të pasqyrojmë ngjashmërinë e familjes) dhe është objektivi ynë (kur Jezusi të shfaqet, ne do të jemi përfundimisht dhe plotësisht si ai; krh. 1 Gjn 3, 2). Tre arsye për këtë sjellje janë dhënë në ver. 17-19: Ati ynë Perëndia do t'i gjykojë fëmijët e tij me mënyrën se si ata kanë respektuar normat e familjes; ne jemi liruar (shpërblyer) nga mënyra e mëparshme e jetës boshe; dhe anëtarësimi në këtë familje

është një privilegj i tillë, sepse u bë i mundur me një çmim të tillë.

Duke folur për Mesinë, Pjetri menjëherë çoi në zhvillimin e temës së madhështisë së veprës së tij dhe rezultateve të saj. Zoti e zgjodhi Mesinë para krijimit të botës, por e zbuloi atë në kohët e fundit (20). I krishteri ka arsye të besojë plotësisht te një Zot pasi ai është objekt besimi në të tashmen dhe shpresë për të ardhmen. Kjo është për shkak se Mesia na shpengoi duke derdhur gjakun e tij si flijim për mëkatet tona dhe Zoti pastaj e ngriti dhe lavdëroi (21).

Shënime. v. 13 Dhënia tregon siguri. V 7 e lidh këtë për të treguar që kur Jezusi Mesia të zbulohet, besimi me përvojë do të marrë shpërblimin e tij dhe hiri i premtuar do të vlerësohet.

v. Fëmijët e bindur reflektojnë një frazë hebraike duke sugjeruar se bindja është një nënë, karakteristikat e së cilës fëmijët duhet të trashëgojnë. Konformi është e njëjta fjalë me atë të përdorur në Rm. 12, 2.

v. 16 Bëhu i shenjtë, shiko Lev. 11. 44-45; 19, 2 dhe krhs. Dal 19, 5-6. Si të jetojmë siç u shpjegua qartë në jetën e Jezusit (Gjn.1,18).

v. 17 Ideja për të mos parë fytyrën e dikujt tjetër për të parë nëse e aprovojnë apo jo. Pjetri e përdor idenë te Vap 10. 34-35. 18-19 Gjuha e përdorur këtu kujton atë të Mk.10,4-5. dhe Gjn. 1.29.

Pa defekt i referohet përsosmërisë morale dhe pa të metë i referohet përsosmërisë fizike të viktimës sakrifikuese (shih Dal. 12.5; Lv 22. 17-25; Nr. 6.14; 19. 2).

v. 19 Ai gjithashtu shkoi të predikojë për shpirtat në burg: Ky varg aludon për rënien e engjëjve. sh. Zan 6. 1-5; 2 Pjt 2. 4; Jude 6.

v. 21 Dhe kështu besimi juaj dhe shpresa juaj janë te Perëndia, shpall rezultatin e vdekjes dhe ringjalljes së Mesisë. Përktimet e tjera e bëjnë atë qëllimin, “në mënyrë që besimi juaj dhe shpresa juaj të jenë në Zot”. Greqia origjinale mund të thotë ose, dhe të dy janë të vërteta.

v. 21 *një figurë e pagëzimit që ju kursen*: në kuptimin që pagëzimi me ujë simbolizon rilindjen, domethënë rigjenerimin – vetëm “pagëzimi” që na shpëton: Titit 3.5. Një tjetër përktim i mundshëm: “Është një figurë me të cilën pagëzimi nuk na shpëton nga fakti i heqjes së papastërtive nga trupi, por (që) është angazhimi i një ndërgjegjie të mirë ndaj Zotit ...”

v. 21 kërkesa (drejtuar) drejtuar Zotit për një ndërgjegje të mirë: Ky është kuptimi i vërtetë i fjalës “sakrament”.

v. 21 nga ringjallja: Kjo dëshmon për veprën e mbaruar të kryer nga Mesia.

1. 22-25 **Të dashur të krishterët e tjerë**

Në v. 2 dhe 14, Pjetri tashmë ka folur për vendin e bindjes në jetën e krishterë. Si përgjigje ndaj njoftimit dhe dëgjimit të së vërtetës, ajo ka një efekt të dyfishtë: pastron shpirtin e mëkateve të kaluara dhe zhvillon një dashuri të vërtetë për besimtarët e tjerë që nuk është lojë. Realiteti i kësaj dashurie (gr. *agape*) duhet parë në intensitetin dhe thellësinë e saj. Një dashuri e tillë motivohet nga fakti se të krishterët ndajnë një rilindje të vënë në dispozicion të fjalës së gjallë dhe të

qëndrueshme të Perëndisë. Kjo fjalë rigjeneruese deklarohet kur predikohet ungjilli.

Shënime. v. 22 ndajfolja përdoret thellësisht këtu dhe në 4, 8 të dashurisë, dhe në Lk. 22,44 dhe Vap 12,5 të lutjes. Ajo tregon një përpjekje supreme. “Me çdo tension të muskujve”. Disa dorëshkrime të hershme i shtojnë zemrës fjalën e pastër. Është një lexim plotësisht i mundshëm; fjalët greke “të pastra” dhe “zemër” të dy duke filluar me të njëjtat dy shkronja, do të ishte e lehtë për kopjuesit të harronin një.

v. 23 Greqia nuk e di nëse është Perëndia apo fjala e tij që është e gjallë dhe e qëndrueshme. Në një farë kuptimi, të dy janë të vërteta, sepse fjala rrjedh nga Zoti.

v. 24-25 Citimi nga Is. 40, 6-8 thekson cilësinë e qëndrueshme dhe dinamike të fjalës së Zotit.

2. 1-3 **Dëshira për t’u rritur**

I krishteri i ri duhet të rritet shpirtërisht pasi një i porsalindur duhet të rritet fizikisht. Do të thotë të mbrohesh nga gjithçka që mund të dëmtojë dhe të ushqehet nga gjithçka që është e mirë. Kjo jetë e re është dhënë për të na mundësuar të arrijmë qëllimin e shpëtimit të plotë dhe përfundimtar.

Shënime. v. 2 mbiemri shpirtëror është fjala greke *logikon*, e cila gjithashtu mund të thotë “e fjalës”. Heb. 5.12 ka të njëjtën ide dhe DhV është e pasur me aludime ndaj ligjit ose me fjalën e Zotit si ushqim shpirtëror.

v. 3 Ps. 34. 8 përmendet këtu ose si një arsye për etjen në v 2, ose etja mund të jetë provë që dikush ka shijuar se Zoti është i mirë.

2, 4-10 **Takimi i popullit të Zotit**

Të krishterët duhet të rriten së bashku, si dhe individualisht, dhe Pjetri tani shtron këtë temë. Ai është aq i emocionuar nga mendimi sa që përzien metaforat e tij, por argumenti është i lehtë për tu ndjekur. Përmes bashkimit të vazhdueshëm me Mesinë, gurin e gjallë, të krishterët do të bëhen gurë të gjallë si ai. Në vetvete, një gur është me pak përdorim, por i bashkuar me të tjerët, është pjesë e një ndërtese. Një gur “i gjallë” ka për qëllim të jetë pjesë e tërë. Mendimi i Pjetrit më pas kalon nga struktura (ndoshta e tempullt) te ata që punojnë në këtë ndërtesë. Përgjegjësia e tyre si anëtarë të shtëpisë shpirtërore të Zotit është e dyfishtë: të adhurojnë, të kushtojnë flujime shpirtërore (5) dhe të dëshmojnë, të lavdërojnë (9).

Në anën tjetër, Pjetri merr aludimet e DhV në gurin e gjallë dhe tregon se si ato u realizuan përmes Mesisë: i pari nga besimtarët dhe dy i fundit nga jobesimtarët. Pavarësisht nëse njerëzit besojnë në gurin e gjallë ose e refuzojnë atë, qëllimet e Zotit janë supreme. Në Mk. 12.10 Jezusi e zbaton këtë tekst tek autoritetet hebreje si ndërtues. Mesia është bërë gurthemeli i ndërtesës dhe ata që nuk i binden mesazhit mund të pengohen dhe të bien kundër tij, ashtu siç ka dekretuar Zoti.

Në ndryshim nga jobesimtarët e përmendur së fundmi, Pjetri tregon se si kisha e krishterë trashëgoi privilegjet e premtuara për njerëzit e Perëndisë në DhV. Ju jeni ... të

theksoni parimin biblik që privilegji nënkupton përgjegjësi. Ata që trashëgojnë bekimet e Izraelit, duhet ta bëjnë punën e Izraelit dhe duhet të shpallin lëvdatat e Perëndisë që ka bërë kaq shumë për ta.

Dy pjesë të profecisë janë sjellë së bashku në v. 4 dhe 6-8: gurthemeli i çmuar i Is. 28.16 (v. 6 citon LXX, siç bën Pali në Rom 9.33) dhe gurthemeli i hedhur poshtë nga Ps.118. 22. Jezusi e zbaton këtë aludim të fundit për veten e tij në Mk. 12.10 dhe Pjetri e përmendi atë përpara Sinedrit në Vap 4,11. Jezusi është edhe gurthemeli i themelit mbi të cilin është ndërtuar kisha e tij dhe gurthemeli në të cilin rritet (shih 1 Kor. 3.11; Ef. 2. 19-22). Origjinali grek tregon se fjala mund të thotë të dy. Duke bashkuar të dy metaforat së bashku, Pjetri thekson se Mesia është i çmuar vetëm për besimtarët (siç ka treguar konteksti origjinal), dhe se ata që refuzojnë të besojnë e gjejnë atë si një gur i cili i bën ata të pengohen, dhe kjo do të thotë të shkojnë në humbjen e tyre. Këtu ai shton një citat nga Is. 8,14.

Fjalët që pasojnë këtu dhe në v 9 (shih më poshtë) ishin domethënëse për njerëzit e Perëndisë në DhV. Përdorimi i tyre tregon vazhdimësi shpirtërore midis atyre që i përgjigjen Zotit nën besëlidhjen e vjetër dhe besimtarët e krishterë. Përdorimi i fjalës shtëpi dhe theksi në v. 9-10 në lidhje me përkatësinë e njerëzve të Perëndisë mund të ishin një inkurajim i madh për ata që e ndjejnë pozitën e tyre si “të huaj” (2,11). Pjetri mund të ketë menduar për shkatërrimin e tempullit (parashikuar nga Jezusi në Mk 13, 2). Të krishterët individualisht (1 Kor. 6,19) dhe kisha në mënyrë kolektive (1 Kor. 3,16) konsiderohen tempulli i ri i Zotit, një shtëpi shpirtërore (5) sepse është e banuar nga Shpirti e tij. Është

në bazë të këtij varg dhe v. 9 më poshtë se të krishterët kanë theksuar se që kur Jezusi bëri sakrificën një herë e përgjithmonë për mëkatin (sh. 2.24; 3.18), sakrificat e vetme që duhet të ofrohen tani janë shpirtërore. (shiko Rom.12. 1-2 dhe Hebr 13. 15-16). Këto do të kushtohen nga të gjithë besimtarët. E vetmja ministri që DhR konsideron të jetë e ndarë në një mënyrë është ajo e ish të emëruarve për udhëheqje, arsim dhe përkujdesje baritore (shiko 5. 1-4 më poshtë). Përmes Jezusit, Mesia mund të thotë se si kushtohen flijimet ose pse ato janë të pranueshme.

Fjala e Zotit, e shkruar (Bibla) ose Jezusi është themeli mbi të cilin mund të ndërtohet. Ata që nuk i binden Mesisë do të zbulojnë se është e turpshme në rrugën e tyre dhe herët a vonë do t'i bëjë ata të pengohen dhe të bien (8).

v. 9 pretendon për besimtarët e krishterë premtimet e Dal 19, 5-6 dhe Is. 43, 20-21 për të cilin Pali argumenton në Rm 9. Njerëzit përfshijnë prejardhje fizike dhe mund t'i referohen marrëdhënies së krijuar nga rilindja. Fjala nga e cila rrjedh priftëria nuk është përdorur kurrë në DhR për të përshkruar shërbesën e krishterë, por përkundrazi është detyra e të gjithë besimtarëve të krishterë (krh. Apok. 6. 6). Përgjatë DhV, mbretërit dhe priftërinjtë ishin individë të veçantë. Vetëm Melkizedeku dhe Mesia ndërthurën të dy funksionet. Saul mëkatoi ndërsa përpiqej të përmbushte të dy funksionet (1 Sam. 13, 5-15). Përmes Mesisë, i krishteri mund të jetë i dy. Një komb i shenjtë është një popull i thirrur për të pasqyruar karakterin e Perëndisë që i quajti ata (1.16). Një popull që i përket Zotit (domethënë i veçantë) përdor figurat e Mbretit të Lindjes, i cili mbajti një dhomë të veçantë thesari jashtë qeverisë së tij. Ishte për përdorimin e tij, dhe ideja gjendet së pari në Dal. 19. 5 dhe kapi në Tit. 2,14 nga Pali.

Lavdërimi është një fjalë e vështirë për t'u përkthyer dhe "përsosmëritë" janë ndoshta më të afërtat me origjinalin. I krishteri do ta ketë të natyrshme dhe spontane t'i përgjigjet në këtë mënyrë Zotit dhe të tjerëve, pasi të ketë kuptuar se të gjitha këto bekime rrjedhin nga hiri dhe mëshira e lirë e Zotit (10). Pjetri citon Hos. 1, 8 – 2, 1 dhe 2.23 për ta nënvizuar atë.

2.11 – 3.12 **Trego të tjerëve për shembullin e Jezusit**

Meqenëse të krishterët janë në këtë mënyrë shumë të veçantë, populli i Zotit, shtëpia e tyre e vërtetë është me të. Pra, gjatë kapërcimit të kësaj bote, ata duhet të tregojnë me sjelljen e tyre dhe në marrëdhëniet e tyre se ata janë qytetarë të një vendi më të mirë.

Në mënyrë të konsiderueshme, tre të parat nga katër pjesët e mëposhtme, duke dhënë shembuj të kësaj sjelljeje, përdorin të njëjtën parashtrim fjalësh (13, 18, 3.1). Fjala ka kuptimin e mirëfilltë të pozicionimit të tij nën dikë tjetër, dhe për këtë arsye për ta konsideruar tjetrin si më të mirë se vetja (si në Fil. 2, 3). Jezusi (Gjn. 18, 22-23) dhe Pali (Vap 25, 10-11) na tregojnë se kjo nuk do të thotë se të krishterët duhet të jenë dormats; ata mund të mbrojnë të drejtat e tyre ligjore.

2, 11-12 Parimet e përgjithshme të qëndrimeve në botën e marrëdhënieve njerëzore.

Që nga 1.15, Pjetri ka shikuar anën pozitive të shenjtërisë, duke jetuar për Perëndinë. Tani, ai rifillon shkurtimisht anën negative, përkorën, të cilën do të rifillojë në 4, 1. Një sjellje e tillë hesht në shpifjet me të cilat të krishterët ishin përballur tashmë. Këtu janë jehonat e udhëzimeve të Jezusit në predikimin në Mt. 5,16.

Shënime. v. 11 Imazhi i të huajve dhe udhëtarëve të gjetur në 1.1, 17 dhe Heb. 11.13, fillimisht vjen nga Zan. 23. 4. Dëshirat e fajshme (fjalë për fjalë “epshore”) duhet të refuzohen, sepse ato shkatërrojnë pjesën e pavdekshme të qenies sonë (shih Gal. 5. 19-21).

v. 12 Johebrenjtë i përshkruajnë ata që janë jashtë marrëdhënies me Perëndinë që ka kisha si Izraeli i vërtetë (sh. v. 9-10 më lart). Ditën që ai na viziton, do të thotë kur ai të bëjë gjyq.

2. 13-17 **Qëndrimet ndaj autoriteteve shtetërore**

Sjellja e mirë duhet të shprehet nga një pranim i kërkesave të çdo autoriteti të vendosur nga njerëzit. Është e habitshme të theksohet se Pjetri, me siguri duke shkruar në kohën e Neronit, ende e konsideron Shtetin si të caktuar nga Zoti për ruajtjen e vlerave morale (shih Rom 13. 1-7; 1 Tim. 2. 1-2). Sjellja e drejtë e të krishterit duhet ta lartësojë atë mbi shpifjet ose dyshimin e injorantit (15). Të krishterët duhet t'i japin Cezarit atë që i takon (Mt 22:21) dhe Pjetri nuk aludon për ndonjë përjashtim këtu, edhe nëse ai ka ditur të refuzojë autoritetet kur ata pretenduan për veten e tyre se çfarë ishte e Perëndisë (Vap 4. 19-20; 5.29).

Çuditërisht, liria e krishterë është liria për të jetuar si shërbëtorë të Zotit, duke bërë vullnetin e dikujt (16). Prandaj nuk është licencë për t'u çlodhur, nën pretekstin e “lejueshmërisë”. Katër komanda të shkurtra përmbledhin këto kërkesa praktike: të gjithë duhet të respektohen, si ato për të cilët vdiq Mesia dhe në të cilët ngjashmëria hyjnore mund të rivendoset; vëllazëria e besimtarëve duhet të dashurohet; Zotit do t'i qasemi me adhurim (d.m.th., frikë

respektuese; sh. Hebrenjve 12, 28-29); dhe perandori duhet të trajtohet me respekt.

Shënime. v. 13 Për dashurinë e Zotit, kjo na kujton si shembullin dhe mësimin e Jezusit. Autoriteti Suprem, domethënë mbi institucionet njerëzore.

17 Pjetri citon Pr. 24.21, ku autori përdor të njëjtën fjalë për të përshkruar qëndrimet ndaj Zotit, si dhe mbretit. Pjetri nuk e bën këtë.

2. 18-25 **Qëndrimet ndaj punëdhënësve.**

Pjetri jep udhëzime të hollësishme për dy grupe njerëzish (skllëvër dhe gra), pozita e të cilëve në botën antike mund të bënte jetën e tyre, veçanërisht si besimtar, shumë e vështirë. Shumë skllëvër nuk do të ishin shumë të këqij nën një mjeshtrë të mirë, por ata shpesh trajtoheshin padrejtësisht. Ndërsa Pjetri adreson situatën e tij si punonjës, Pali tregon se punëdhënësit gjithashtu duhet të tregojnë respekt dhe vëmendje për ata që punojnë për ta (Ep. 6. 5-9; Kol. 3.22 – 4. 1).

Durimi ndërsa pëson një dënim të merituar nuk është një virtut, por i krishteri është thirrur të pranojë edhe trajtimin e rëndë të një mjeshtri të lig. Fiton lëvdata nga Zoti. Të këmbëngulësh në të mirë dhe të jesh i durueshëm në vuajtje madje mund të konsiderohej si thirrje e të krishterit, sepse ishte pjesë e vuajtjeve të Mesisë (krh. Fil. 3.10). Është gjithashtu shembulli i lënë nga Jezusi. Pjetri kujton shumë mirë se si ai sillej gjatë vuajtjeve të tij. Ai pastaj u kujton lexuesve të tij përfitimet që gëzojmë si rezultat i kësaj vuajtjeje.

Shënime. v. 18 Skllevërit ishin shërbëtorët që gjendeshin rregullisht në familjet greke dhe romake (shih Filemon).

v. 19 Ndërgjegjja e Zotit mund të tregojë ose arsyen e zotit për të shqiptuar dënimin e pamerituar (sepse ai është i vetëdijshëm për besimin e robit), ose arsyen që skllavi ta pranojë atë (sepse ai është të vetëdijshëm që Zoti i di dhe i ndan vuajtjet e tij; shiko Vap 9, 4).

Pjetri me siguri kishte fjalët e Jezusit në mendje në predikimin në Mt. 5. 11-12, 46-47; Lk. 6. 22-23, 32-35 dhe Gjn. 15. 18-21.

v. 21 Shembulli përdoret vetëm këtu në DhR dhe përshkruan një skicë ose shkronja fletore që duhet të ndiqen nga një student.

v. 22-23 Pjetri citon Is. 53. 9 dhe 7 (krh. Mk 14.61, 65; 15.29; Gjn. 19 1-9).

v. 24-25 Ky përshkrim është aq grafik sa që shumë mirë mund të ishte ai i një dëshmitari okular. Lëkura është e shtrënguar ... “e veshur” dhe gjuha është e flijuar me dashje (krh. Heb 7.27 ku oferta është e njëjta folje greke). Aluzioni për qëllimin e vuajtjeve të Jezusit (duke përmendur Is. 53,12 dhe 5) jep arsyen për tonën. Përgjigja jonë ndaj shpëtimtarit mëkatar duhet të jetë të kthehemi tek ai si bari ynë në mënyrë që të vdesim për mëkatet dhe të jetojmë për drejtësi. Imazhet pasqyrojnë Is. 53. 6 dhe Gjn. 10. Mbikëqyrës është fjala që përdoret rregullisht për të përshkruar funksionin e një bari, dhe për këtë arsye një pastor shpirtëror. Fjala frëngjisht “peshkop” rrjedh nga kjo rrënjë.

3. 1-7 **Qëndrimet ndaj familjes.**

Gratë tani janë urdhëruar të nënshtrohen në të njëjtën mënyrë, grave dhe sklevërve të klasifikuar në botën antike si “genie inferiore”. Krishterimi i ka dhënë dinjitet statusit të të dyve, dhe Pjetri thekson barazinë shpirtërore të burrit dhe gruas si trashëgimtarë së bashku. Pali nxit çiftet e martuara në nënshttrim të ndërsjellë, ku nënshtrimi i gruas duhet të çiftohet me dashurinë bujare të burrit (Ef 5 21-28). Shkrimi mëson se burrat dhe gratë plotësojnë njëri-tjetrin në marrëdhëniet bashkëshortore. Për shkak se burrat janë fizikisht më të fortë se gratë, ata duhet ta përdorin këtë fakt për të ushqyer (trajtuar ... me respekt) gratë e tyre. Në një botë ku ekonomia e shtëpisë varej nga burri që fitonte jetesën për familjen, ishte e natyrshme që gruaja t’i drejtohej atij për të marrë vendime se ku duhet të jetonin, etj. Gatishmëria e Sarës për të shkuar me Abrahamin në bindje ndaj thirrjes së Zotit është një shembull i kësaj lloji marrëdhënieje. Detyra jonë sot është të interpretojmë parimet e përcaktuara në shkrime për kohën në të cilën jetojmë. Gratë e krishtera shpesh ishin martuar me burra jobesimtarë dhe Pjetri thekson rëndësinë e sjelljes së krishterë për t’i fituar ato. Martesa më pas është ngritur në nivelin e saj më të lartë duke u bërë thirrje burrave që t’i trajtojnë gratë e tyre me vëmendje dhe respekt. Kjo për shkak se ata kanë një besim të përbashkët dhe ato janë një partneritet lutjeje dhe asnjë keqkuptim ose sjellje e keqe nuk duhet të pengojë efektivitetin e tij. Ky udhëzim natyrisht vlen për çifte të krishtera, të paraqitura këtu si ndarje të trashëgimisë së dhuratës së hir të Zotit për jetën e përrjetshme.

Shënime. v. 3 Aluzioni për zbukurimin e jashtëm nuk do të thotë që gratë e krishtera nuk duhet të vishen mirë ose të përdorin produkte bukurie.

Emrat e mëposhtëm dallojnë ashpër me qëndrimin e v. 2 sepse të gjithë janë aktivë dhe nënvizojnë kohën dhe energjinë kushtuar një zbukurimi të tillë personal. Zoti preferon të shohë bukurinë e karakterit që nuk do të venitet kurrë.

v. 4 Një shpirt i butë dhe i heshtur është ai që mbështet kërkesat e të tjerëve pa shkaktuar kërkesat e veta. Ka shembuj të mirë të figurave të tilla midis popullit të Zotit – Sara, Rebeka (Rivka), Ruta, Hana – dhe këto gra janë vajzat e vërteta, nga prejardhja shpirtërore dhe ngjashmëriam me Sarën.

v. 6 Personi i thirrur zotëria i tij mund t’i referohet Zan. 18,12 ku fjala “burrë” mund të thotë edhe “zot”.

v. 7 Po kështu, kjo mund t’i referohet 2,17 dhe udhëzimit të përgjithshëm për “të treguar respektin e duhur për të gjithë”, ose ai mund të shikojë sjelljen e gruas dhe të nxisë burrat që të përgjigjen me dashuri dhe mirëkuptim të ndërsjellë. Në partnerin më të dobët, shihni Zan. 2,18; 3,16.

3. 8-12 **Qëndrimet ndaj bashkimit vëllazëror.**

Pjetri tani lë fushën e marrëdhënieve të veçanta dhe e përmyll këtë pjesë me një përmbledhje të qëndrimeve që duhet të shfaqin të krishterët, si në veprimet e tyre ashtu edhe në reagimet e tyre. Kjo përmbahet në një fjalë bekimi (9), thirrja e fuqisë së Zotit dhe dashurisë së hirshme për të gjithë njerëzit, madje edhe për ata që na dëmtojnë. Duke vepruar kështu inkurajohet të dish që vetë të krishterët

përfundimisht do të trashëgojnë bekimin e Perëndisë. Kjo u premtua në Ps 34, 12-16 e cila citohet këtu. Të krishterët janë thirrur të marrin rrugën e padurimit dhe drejtësisë, duke kërkuar në mënyrë aktive paqe me të gjithë, siç janë njerëzit e besimit në DhV. Ata kanë të njëjtin motiv sepse Zoti shikon dhe bekon një sjellje të tillë, por e vendos veten kundër të pabesit.

Shënime. v. 8 Të jetosh në harmoni është fjalë për fjalë. “Jetë i të njëjtit mendim”. Kjo ndodh kur ndajmë shpirtin e Mesisë (shiko Fil. 2.5; Kol. 3.2). Ne pastaj mund të hyjmë në ndjenjat e të tjerëve (simpatikja vjen nga një fjalë greke që do të thotë “të ndihemi me”) dhe të ndajmë dashurinë e Zotit për ta. Kjo cilësi e të dashuruarit si vëllezër ose motra u përmend tashmë në 1.22 dhe do të theksohet përsëri në 4. 8. Ajo duhet të jetë shenjë dalluese e bashkimit të krishterë. Fjala e dhembshur sjell një kuptim të ri të krishterë për një fjalë të vjetër greke për “guximtarë”. Përrulja (shiko gjithashtu 5. 5-6) tregon se sekreti i personazhit të përshkruar këtu qëndron në një vetëvlerësim realist dhe një shqetësim të madh për të tjerët. V 9 përdor figurën e 2,23 (shiko aludimet atje për shembullin e Jezusit, me Lk 6, 27-28; 23,34). Mund të referohej në trashëgiminë e një bekimi ose në jetën e ripagimit të një mallkimi me një bekim. Fjalët e përdorura këtu, duke na kujtuar 2.21, si dhe citatet nga Ps 34, sugjerojnë që Pjetri të theksojë arsyet e tij për të jetuar me devotshmëri përballë kundërshtimit. Një bindje e tillë e krishterë do të trashëgojë bekimin që ka përgatitur Zoti (krh. Rom 8, 17-18). Ky bekim do të vlerësohet plotësisht në jetën në vazhdim, por autori i DhV padyshim që kishte në

mendje bekimet e ecjes me Perëndinë në këtë jetë. Sytë e Zotit janë drejtuar fëmijëve të tij për t’i mbrojtur ata dhe veshët e tij janë të hapur për të dëgjuar dhe për t’u përgjigjur lutjeve të tyre.

v. 10-12 Citimi nga Ps 34. 12-16 është modifikuar në mënyrë gramatikore për t’iu përshtatur kontekstit. Jeta ishte menduar ndoshta nga psalmisti për t’iu referuar ekzistencës së përkohshme në tokë. Pjetri mund të përdorte mirë fjalën (si në v. 7) të jetës së përjetshme, veçanërisht pasi ai ndryshon origjinalin Nëse vërtet, dikush dëshiron të dashurojë jetën dhe të shohë ditë të lumtura.

3.13 – 4. 6 **Të jetosh për Mesinë përballë kundërshtimit**

Duhet vetëm një qeveri totalitare (nga e djathta ose e majta) për të zmbarsur përpjekjet e shteteve për të shtypur ata që flasin në emër të Mesisë. Në shoqërinë moderne perëndimore, të krishterët ka më shumë të ngjarë të përndiqen për kundërshtimin e nocionit të të qenit politikisht i saktë.

v. 13-16 Besimi i Pjetrit në sovranitetin e Zotit dhe drejtësinë e tij e çon atë në një pyetje retorike: kush do t’ju dëmtojë nëse jeni të gatshëm të bëni mirë? Vërejtja e mëposhtme sugjeron që zelli nga ana e të krishterit për atë që është e drejtë nuk ka të ngjarë të çojë në përndjekje. Kjo duket çuditërisht e papajtueshme me paralajmërimet e Jezusit (për shembull Mt 5, 10-12), mësimit dhe përvojës së Palit (për shembull, Vap 14:22) dhe fjalët e Pjetrit në kapitullin tjetër (4, 12-19), apo edhe v. 16 dhe 17 këtu. Duke pasur parasysh këtë, është ndoshta e drejtë të theksohet folja

dëmtoj (13) në këtë pyetje. Persekutimi mund të bjerë shumë mbi të krishterin, por nuk mund ta dëmtojë atë përfundimisht. Në fakt, përvoja mund të çojë në bekim (14; krh. 1. 6-9) dhe rezultati mund të lihet në duart e Zotit (4.19) ndërsa ai shikon mbi të tjin dhe persekutorët e tyre (3.12). Prandaj besimtarët janë të ftuar të mos kenë frikë. Antidota pozitive e frikës duhet të gjendet duke i dhënë Mesisë vendin e veçantë që meriton në qendër të jetës sonë. Atje ai duhet të mbretërojë si Zot. Një frikë e tillë e vërtetë nga Zoti, e shprehur si në sjellje të drejtë, ashtu edhe me një deklaratë të zhytur në mendime të besimit, do t'i largojë të gjitha frikërat më të vogla dhe në fund do t'i turpërojë shkatërruesit.

v. 17-22 Këto vargje përmbajnë rrjedhën më të ndërlikuar të mendimit në tërë letrën. Ideja kryesore që i lidh ato është ajo e vuajtjes (shiko 3.17 dhe 4.1). Pjetri ka përgatitur lexuesit e tij për vuajtjet e ardhshme dhe parashikon se ata mund të bëjnë reagimin e përbashkët njerëzor ndaj vuajtjeve – çfarë humbje! Prandaj ai na tregon vuajtjen e Jezusit dhe atë që i dha mundësi të realizonte: ai na sjell tek Zoti; u ngrit nga të vdekurit; ai bën një shpallje për shpirtrat e këqij në burg; ai predikon Ungjillin besimtarëve në periudhën DhV; bën të mundur pastrimin dhe shpëtimin që simbolizohet nga pagëzimi; dhe ai është ngritur në pozicionin kryesor të fuqisë dhe lavdisë.

Një vuajtje e tillë ishte padyshim shumë e panevojshme dhe në të vërtetë ishte vullneti i Zotit për Mesinë dhe mund të ishte vullneti i Zotit për dishepujt e tij. Nuk është në kuptimin që ata mund të vdesin për të sjellë të tjerët te Zoti, por se modeli i vuajtjes që çon drejt lavdisë është ai që Jezusi i thirri dishepujt e tij për të marrë (p.sh. Mt.16. 24-26). Kjo

përmendje bën që Pjetri të na kujtojë se si vuajtjet e paracaktuara nga Zoti i Mesisë së pafajshëm kishin shtatë karakteristika: u bë një herë e përgjithmonë (18); ishte mënyra për t'u marrë me mëkatën; ai ishte një person i drejtë që vepronte në emër të të padrejtës; ishte për t'ju sjellë te Zoti (folja greke këtu, *prosago*, është një term teknik për të prezantuar dikë në prani të një eprori); ishte një vdekje fizike për të fituar jetë shpirtërore; kjo çoi në konfirmimin e Zotit për Jezusin duke e ngritur dhe lartësuar atë (22).

v. 18 është një nga fjalitë më të hollësishme dhe megjithatë më të thella të DhR mbi doktrinën e pajtimit. Jezusi konsiderohet se merret me problemin e marrëdhënies së prishur të njerëzimit me Perëndinë në tre mënyra.

1). Ai bëri flijimin e përsosur për mëkatën (krh. hebr 9: 11-14; 10: 1-10) dhe në këtë mënyrë përmbushi kërkesat e ligjit.

2). Ai duroi vdekjen për shkak të padrejtësisë si dënimin e shqiptuar nga ligji për mëkatarët (krh. Rom. 6.23; 2 Kor. 5.21).

3). Ai kështu largoi pengesën e shkaktuar nga mëkati dhe hapi rrugën për në Zot (Gjn. 14 6). Duke theksuar si vlerën e vuajtjeve të Mesisë ashtu edhe shembullin tonë (p.sh. 2.21), Pjetri rikthen ekuilibrin duke treguar gjithashtu se sa unike dhe efektive janë ato. I drejti nënkupton se vuajtja e tij ishte proporcionale (plotësonte të gjitha kërkesat e vetë Zotit), ndërsa për (fj. 'në emër të) tregon se ishte gjithashtu me përfaqësues. Një person, drejtësia e përsosur e të cilit do të thoshte se ai kurrë nuk e meritonte të vdiste, duroi dhimbjet e vdekjes në emër të të gjithë atyre që merituan të vdisnin. Në këtë mënyrë, Jezusi zuri vendin tonë dhe duroi dënimin tonë. Gjuha pasqyron fuqimisht atë të Is. 53. 6.

Me anë të Shpirtit tregon punën e Shpirtit për ta rikthyer Jezusin në jetë. Ai vdiq fizikisht në kryq në atë që funksionet e tij trupore (frymëmarrja dhe qarkullimi i gjakut, etj.) kanë pushuar. Ai gjithashtu vdiq shpirtërisht në atë që pësoi ndarje nga Zoti si rezultat i mbajtjes së mëkateve të botës. Kjo u shpreh nga klithma e dëshpëruar (Mk 15,34). Por vdekja shpirtërore nuk është asgjësim, dhe pasi Jezusi plotësisht iu nënshtrua gjykimit të Perëndisë për mëkatin, shpirti e tij u lirua nga trupi. Greqishtja e Mk. 15.37 et paralele përdor metaforën e zakonshme por të gjallë të “dërgimit larg” mendjes së dikujt. Ditën e tretë, ky shpirt u kthye të rifillojë trupin e saj në ringjallje. Është e mundur që njeriu të kuptojë në mënyrë alternative të jetuarit në shpirt për t’iu referuar veprimtarisë së shpirtit të Jezusit gjatë periudhës midis kësaj vdekjeje dhe kësaj ringjalljeje.

Aluzioni ndaj shpirtave të këqij në burg (19) e merr autorin në kohën e Noahut, përvoja e të cilit ka shpëtim është një paralel i mrekullueshëm me pagëzimin.

Besimi që është përgjigja e besimtarit ndaj Zotit në pagëzim është bërë e mundur me ringjalljen e Jezusit nga të vdekurit. Pjetri tani lidh dy rrymat e mendimit. Ai e sheh madhërimin e Jezusit jo vetëm si rezultat hyjnor të vdekjes së tij sakrifikuere, por edhe si arsyen e domosdoshme që njerëzimi t’i përgjigjet atij në besim.

4. Prandaj vuajtja trupore duhet të pranohet sepse: ai ndjek shembullin e Jezusit; ajo bashkon besimtarin me qëndrimin e tij; dhe kjo i lejon personit të sëmurë të jetojë sipas vullnetit të Zotit. Është e rëndësishme të peshoni pasazhe si kjo në lidhje me mësimet e caktuara bashkëkohore mbi “shëndetin dhe pasurinë”. Askund në

Bibël nuk jemi mësuar se i krishteri gjithmonë do të jetë i lulëzuar dhe do të shmangë vuajtjet; përkundrazi, Jezusi sugjeron që shpesh mund të ndodhë e kundërta (shih Lk 6. 20-26; Gjn. 16 1-4).

Përmendja e pagëzimit në 3,21 mund të ketë nxitur Pjetrin të ndjekë të njëjtin lloj argumenti që përdor Pali në Rom. 6. Pagëzimi simbolizon hyrjen e besimtarit në përfitimet e përfituara nga vuajtja dhe vdekja e Mesisë. Duke kaluar pagëzimin, personi i pagëzuar shihet se po i ndan mistikisht këto vuajtje dhe vdekje. Pasoja e një vdekje të tillë në Rom 6,11 është të “konsideroni veten të vdekur për mëkat, por të gjallë për Perëndinë përmes Jezusit, Mësisë”. Kjo është ajo që Pjetri shpall këtu, duke shtuar një shënim urgjence duke kundërshtuar kohën e kaluar në të kaluarën për t’i dhënë vetes mundësinë për t’i shërbyer Perëndisë në të ardhmen.

v. 6 ata jetojnë sipas Zotit në shpirt: Ky varg enigmatik ndoshta do të thotë: Kjo është arsyeja pse Lajmi i Mirë u njoftua të vdekurve (d.m.th. të zgjedhurve të DhV, kështu që ‘ata janë të shpëtuar, sepse askush nuk hyn në parajsë pa e besuar Ungjillin.

Ata, sjellja dhe zakonet e të cilëve kanë ndryshuar aq shumë, bëhen objekt i përndjekjes. Sidoqoftë, i krishteri duhet të kujtojë se Zotit i takon të gjithë të përgjigjen për sjelljen e tyre. Tërësia e këtij gjykimi (5) e bën Pjetrin të bëjë një vërejtje anësore se vdekja e të krishterëve dëshmon vlerën e predikimit të Ungjillit te njerëzit ndërsa janë gjallë. Edhe pse tani në vdekje, ata kanë marrë gjykimin e Perëndisë për mëkatin në trupin e tyre, shpirti i tyre është akoma i gjallë me të.

Në këtë pjesë, pra, Pjetri inkurajon të krishterët që janë përballur me vuajtje (dhe ndoshta edhe martirizim) duke u treguar atyre nga shembulli i Jezusit se plani i Zotit mund të përpunohet përmes një vuajtjeje të tillë. dhe se ajo përfundimisht do të çojë në fitore (shiko 1.11).

Shënime. v. 14 Ka mundësi që citati nga Is. 8, 12-13 mund të merret në dy mënyra: “mos kini frikë nga ajo që kanë frikë” ose “mos kini frikë nga ajo që kërcënojnë”. Një mundësi e tretë është që urdhërimi këtu dhe te Isaia është një paralajmërim kundër apostazisë – “mos i ndani objektet e tyre të nderimit fetar” (folja greke përdoret në këtë kuptim sektar, për shembull Lk 1,50; 18, 2. 4 ; Vap 13,16. 26).

v. 15 si një bilbilbërës: Aluzion ndaj një kallëzues që raporton rrejtshëm për dikë tjetër dhe ndëshkohet për të.

v. 17 Greqia sepse nëse është vullneti i Zotit është “nëse duhet të jetë”. Kjo jep të kuptohet që mundësia për të pasur nevojë të vuani për të bërë mirë është mjaft e largët, si në v. 14. Pjetri mund ta ketë thënë këtë për të qetësuar frikën e lexuesve të tij.

v. 19-20 Me këtë shpirt, ai gjithashtu shkoi t’u predikojë shpirttrave në burg, të cilët dikur ishin rebeluar.

Ky varg ngre dy pyetjet më të vështira të letrës. Kur Jezusi u predikoi shpirttrave në burg dhe cilët ishin ata? Duhet t’i quajmë shpirttra në burg si engjëjt e rënë të Zan. 6. 1-8 përmendur në 2 Pjt. 2. 4-10 dhe Jude 6 si dhe në librin apokrif të Henokut. Qëllimi i Pjetrit në këtë kontekst është të tregojë se plani i Zotit është punuar edhe në kohë vuajtjesh. Prandaj do të duket e preferueshme të kuptohet predikimi si një deklaratë e triumfit të Mesisë, në mënyrë që të pohojmë (22) se të gjithë engjëjt, autoritetet dhe fuqitë [i nënshtrohen atij]. Një komentues thotë se DhR dhe përdorimi

bashkëkohor promovojnë këtë kuptim të fjalëve shpirtërore kur përdoren vetvetiu, në vend se t'i zbatojnë ato te burrat dhe gratë që vdiqën para se Jezusi të vinte për të sjellë ungjillin.

Përdorimi i një foljeje që nënkupton një përparim të rregullt dhe të vendosur (shkuar [191 dhe shkoi [22] janë të dyja e njëjta fjalë greke *poreutheis*) sugjeron që Pjetri rrëfen atë që Jezusi arriti midis vdekjes dhe ringjalljes së tij.

v. 20 Mosbindja kohë më parë u referohet ngjarjeve të Zan. 6, 1-4. Shprehja *me ujë* ka dy kuptime. Për sa i përket vendndodhjes, arka e çoi Noahun dhe familjen e tij të sigurt përtej ujit, gjë që solli gjykimin e Perëndisë për të tjerët. Parafjala përmes (“nga”, “me anë të”) sugjeron edhe instrumentin, që do të thotë se uji ishte edhe mjeti i shkatërrimit për bashkëkohësit e tyre dhe mjetet e shpëtimit për një të re nisja për Noahun dhe familjen e tij. Pagëzimi simbolizon këtë kalim nëpër ujërat e gjykimit drejt shpëtimit. Jezusi foli për vdekjen e tij të afërt si një pagëzim (Mk 10, 38-39) kur në emrin tonë ai duroi gjykimin e zemërimit të Perëndisë. Në Rom. 6, 3-4 Pali e sheh pagëzimin si hyrje e të krishterit në këtë përvojë të vdekjes dhe ringjalljes së Mesisë. Pjetri largon lexuesit e tij nga çdo ide magjike rreth pagëzimit duke sqaruar qartë se efektiviteti i pagëzimit nuk qëndron në simbolikën e jashtme të heqjes së papastërtisë nga trupi, por në përgjigjen e brendshme të besimit ndaj Zotit. Angazhimi është një fjalë e përdorur në botën e shekullit të parë të angazhimit solemn të ndonjë pale kontraktuese ose betimin e betuar nga një ushtar në kohën e hyrjes së tij në ushtri (lat. *sacramentum*). Ringjallja e Jezusit Mesia është fakti i madh që e bën të gjithë atë pagëzim të

simbolizojë real dhe të mundshëm, dhe vetëm me anë të kësaj do të shpëtohemi (krh. 1. 3 me 1 Kor. 15. 1-2 , 14).

v. 22 Një aludim për këtë e shtyn Pjetri të përsërisë fjalën greke *poreutheis* në v. 19 (shiko më lart). Kjo përshkruan procesionin triumfal të Jezusit, i cili e bëri atë të ulet në qiell (duke përmbushur kështu Ps. 110.1) dhe në pozicionin e fuqisë supreme.

4. 1 Prandaj, meqë Krishti vuajti trupërisht, ju gjithashtu duhet të armatoseni me të njëjtin mendim; sepse ai që ka vuajtur trupërisht është bërë me mëkat. Të njëjtin qëndrim (fjalë për fjalë “qëllim”), nga konteksti, duket se i referohet përvojës së vuajtjes së Mesisë. Vuajtja e tij çoi në vdekjen e trupit të tij dhe i lejoi shpirtit të tij të hynte në një mënyrë të re ekzistence. Ky bashkim duhet të bëhet efektiv duke kërkuar shpëtimin nga mëkati dhe një jetë të re shërbimi ndaj Perëndisë.

v. 2 Shumësi i fjalëve dëshirat sugjeron larminë e interesave duke tërhequr një person në drejtime të ndryshme (v 3 jep një katalog). Nga ana tjetër, vullneti i Zotit në njëjës tregon se vetëm në bindje ndaj Zotit, personaliteti njerëzor mund të jetë i integruar me të vërtetë dhe siç duhet.

v. 3 Ajo që paganët zgjedhin të bëjnë, është perceptuar nga disa për të zbuluar një prejardhje jo-hebreje për lexuesit e Pjetrit, të cilët mund t’i kenë përfshirë ata të marrin pjesë në ritet fetare pagane ose në aktivitete të korporatave. Imoraliteti dhe të gjithë emrat e mëposhtëm janë në shumës dhe përdoren për të përshkruar një seri aktivitetes në të cilat është shprehur një sjellje e tillë.

v. 5 do t’i japin llogari atij që është i gatshëm të gjykojë të gjallët dhe të vdekurit. Ky varg thekson universalitetin e

gjkimit. Njerëzimi duhet të përballë me të pas vdekjes, ose ta parashikojë atë këtu në tokë duke iu përgjigjur Mesisë.

v. 6 Për këtë arsye, në të vërtetë, edhe të vdekurit u ungjillëzuan, kështu që pasi u gjykuan sipas njerëzve për mishin, ata duhet të jetonin sipas Perëndisë për sa i përket shpirtit, Aludimi është ndoshta për Mesisë që predikoi ‘Ungjillin drejtuar besimtarëve në periudhën e DhV. Edhe pse ata u shpëtuan me shpresë, në një moment ungjilli duhej t’u predikohet atyre dhe ata duhej të besonin. Kjo është ajo që ndodhi kur Jezusi shkoi në sheol (vendi i të vdekurve) ku ishin, u predikoi ungjillin atyre dhe pastaj i çoi në parajsë.

Ungjilli që u predikohet edhe të vdekurve parashikon një kundërshtim të mundshëm ndaj Ungjillit nga kundërshtarët e të krishterëve – ‘Nëse flisni për kthimin e Mesisë dhe posedimin e jetës së përjetshme këtu dhe tani, pse vdes populli juaj si te gjithë? Me siguri vuani nga e njëjta gjykim si ne, sepse ju thoni që vdekja është paga e mëkatit. Përgjigjja e Pjetrit është se ata që tani janë të vdekur janë gjykuar në lidhje me trupin duke vuajtur vdekje fizike por, sepse Ungjilli u është predikuar atyre dhe ata janë përgjigjur pozitivisht ndaj tij ata tani jetojnë sipas Zotit kur të vjen në mendje. Sipas njerëzve ... sipas Zotit mund t’i referohet gjykimit në trup si pjesa e zakonshme e njerëzimit, dhe jeta në shpirt si karakteristikë dalluese e Zotit.

4. 7-11 **Kujdesi për njëri-tjetrin**

Gjykimi i formës së prerë nuk është një mundësi e largët. Në çdo epokë, të krishterët duhet të jenë të gatshëm në çdo kohë për kthimin e Mesisë, në mënyrë që t’i jepet fund këtij rendi aktual të gjërave. Prandaj është urgjente që ne të

shikojmë dhe lutemi (krh. Lk 21:36), duke treguar vetëkontroll, dashuri të ndërsjellë dhe menaxhim të zellshëm të dhuratave që Zoti na ka dhënë. Kjo është jeta që do t'i japë lavdi Perëndisë (shih Mt. 5.16).

Shënime. v. 7 Fundi (gr. *telos*, që do të thotë gjithashtu “qëllim”) i sistemit aktual nuk është vetëm kulmi i tij, por edhe qëllimi drejt të cilit ka qenë dhe funksionon Zoti. Një mendje e qartë do të thotë “një mendje e sigurt”. Mes frikës dhe pasigurisë, i krishteri duhet të qëndrojë në kontakt me Perëndinë.

v. 8 Dashuria e cila mbulon një mori mëkatesh mund të jetë një aludim për Pr. 10,12. Ky varg është përdorur për të pohuar se dashuria mund të fitojë faljen e mëkateve, jo vetëm për atë që i shfaq, por edhe për atë që e pranon gjithashtu. Kjo nuk është në përputhje me mësimet e tjera biblike. Domethënia më e mundshme është se dashuria e vërtetë do të harrojë gabimet e fqinjit të saj (shih Mt 6: 14-15; 1 Kor. 13. 4-7; Ja. 5.20). Mund të shihet gjithashtu si aludim i dashurisë së Zotit që mbulon mëkatet tona, dhe kjo na jep arsye të duam njëri-tjetrin.

v. 9 Tregoni mikpritjen ndaj njëri-tjetrit pa pëshpëritur. Mikpritja ishte e rëndësishme në kohën e shërbimeve udhëtues kur nuk kishte ndërtesa kishtare (shih Mt 25, 35; Rom 12: 13 ; 16. 3-5a; 1 Tim. 3.2; Heb.13. 2).

v. 10 Meqenëse të gjithë kanë marrë një dhunti, e vënë atë në shërbim të të tjerëve si administratorë të mirë të hirit të larmishëm të Zotit: Secili nënkupton që secili i krishterë ka një dhunti për të ushtruar. Vërejtjet e Pjetrit për administrimin janë të rëndësishme duke pasur parasysh faktin se Jezusi foli

në lidhje me këtë temë në veçanti me Pjetrin në Lk. 12. 42-48. Në format e saj të ndryshme, shihni 1. 6, ku përdoret e njëjta fjalë.

v. 11 Të folurit dhe shërbimi përfshin dy ndarjet kryesore të shërbimit brenda Kishës së Krishterë: shërbimin e fjalës së Perëndisë dhe administrimin e kishës (shih Vap 6: 1-6). Të dy shërbime janë dhënë gjithashtu nga Zoti dhe mund t'i mbështeten Zotit të sigurojë atë që është e nevojshme për arritjen e tyre. Të njëjtat fjalë (gr. *logia*) u përdorën në epokën klasike të shqiptimeve hyjnore, dhe në Rm. 3.2 dhe Heb. 5.12 zbatohet në Shkrim.

4.12-19 Vuajtjet për dashurinë e Mesisë

Pjetri tani kthehet në temën e vuajtjes dhe sugjeron shtatë arsye të tjera për të inkurajuar të krishterin jo vetëm që të vazhdojë, por të gëzohet për të. Përvoja e vuajtjes është (i) një provë (12; krh. 1. 6-7) për të vërtetuar realitetin e besimit tonë, dhe ne mund të presim që Zoti të punojë për ta forcuar atë; (ii) asgjë e çuditshme (12), përkundrazi një ndarje e përvojës së Mesisë; (iii) një shteg për lavdi për ne, si për Mesinë (13; shiko gjithashtu Rom. 8.17 dhe Kol. 1.24); (iv) një mundësi për bekim, përmes një përvoje të re të Shpirtit të Shenjtë (14); (v) një mundësi për të lavdëruar Perëndinë (14); (vi) një sfidë për të provuar rëndësinë e Ungjillit si gjykimi fillon me shtëpinë e Perëndisë (17); (vii) mundësinë për t'iu përkushtuar Perëndisë dhe për të dëshmuar besnikërinë e tij (19). Populli i Perëndisë mund t'i besojë me siguri pyetjet e jetës atij që i dha jetën. Nga ana tjetër, mëkatari i penduar nuk ka asgjë për të shpresuar këtu ose pas, pasi Zoti të ketë filluar të veprojë në gjykim.

Shënime. v. 12 Një ese e dhimbshme (gr. “Ekspozimi ndaj zjarrit për provë”) kthehet në argumentin e 1. 6-7. E çuditshme është mbiemër nga rrënja e foljes që përdoret më herët në fjali për të mos u befasuar. Prandaj do të ishte më mirë të kishit “befasues” këtu ose të përkthenit, “të çuditshëm” në të dy vendet.

v. 14 Për shkak të emrit të Mesisë, kjo nuk do të thotë se të qenit i krishterë ishte tashmë një vepër penale, pasi vetë Jezusi sugjeroi mundësinë e vuajtjes për emrin e tij (shih Mt 10.22; Gjn 15.21). Në çdo epokë që nga Jezusi, të krishterët që janë përpjekur të jetojnë si ai janë bërë objektivi i shpifjeve ose i urrejtjes ndaj atyre që janë kundërshtuar ose dënuar nga sjellja e tyre. Disa kanë marrë shpirtin e lavdisë (fjala shpirt e nuk është në origjinal) për t’iu referuar *Šekinës*, shkëlqimit të dukshëm që simbolizonte praninë e Zotit ndër popullin e tij (Dalja 40. 34- 35). Mund të jetë, por konteksti dhe struktura e fjalisë bën që ka më shumë të ngjarë të interpretohet si kuptim i Shpirtit të Zotit. Kjo është Shpirti e lavdisë që zbulon lavdinë e Perëndisë ndaj popullit të tij duke bërë Mesinë e vërtetë të tyre dhe transformuar ato në imazhin e tij (Gjn 16,14;. 2 Kor 3.18.). Shprehja mund të jetë krijuar nga LXX e Is. 11. 2; megjithëse nuk përmendet as lavdi dhe fuqi (leximi alternative).

v. 15 bilbilbërësi ndoshta u referohet veprimtarive të një kallëzuesi që ndëshkohet kur akuza e tij e rreme.

v. 16 Fjala e krishterë ndodh vetëm dy herë të tjera në DhR (Vap 11,26; 26,28). Në të dy rastet, supozohet se janë përdorur nga kritikët si përcëmime. Sidoqoftë, njerëzit e kohës e përdorën mbarimin Latin *-ianus* në dy mënyra, gjë që mund t’i lejojë ata të luftojnë kundër këtij përdorimi. Pasuesit

e Herodit u quajtur “herodianët” (Mk 3, 6) dhe për këtë arsye “të krishterë” mund të kishte treguar “ndjekësit e Mesias”. Ishte zakon romak që një person i birësuar në një familje fisnike të përdorte mbiemrin me mbarimin *-ianus* si të tijin. Kështu, një person i birësuar në familjen e Domitiut mund të quhej *Domitianus*. Antiokia (ku filloi zakoni – Vap 11,26) ishte një qytet romak, dhe prandaj të krishterët atje mund të kenë përdorur emrin për të treguar se ata ishin adoptuar në familjen e Mesisë (Rom 8, 15-17).

v. 17 Për idenë e një gjykimi që fillon me familjen e Perëndisë, shihni Jr 25.29; Ez. 9. 6; Ml. 3. 1-3).

v. 18 Citimi nga Pr. 11.31 i LXX nënvizon argumentin e vargut të mëparshëm dhe është një kujtesë për fjalët e Jezusit në Lk. 23,31.

v. 19 Nëse një vuajtje e tillë pranohet në sytë e Perëndisë, atëherë larg nga heqja dorë prej saj, i krishteri do të vazhdojë të bëjë mirë. Ne ndjekim shembullin e Mesisë, duke e vendosur rezultatin në duart e Perëndisë. Për të dhënë është fjala e përdorur nga Jezusi në Lk. 23.46 (cituar Ps.31.5). Çdo besimtar hebre e përdori këtë shprehje si një lutje përfundimtare natën dhe kjo mund të jetë mendimi këtu. Pali e përdori emrin që rrjedh nga kjo rrënjë në 2 Tim. 1.12 për të shprehur besim në shpëtimin e Zotit. Krijuesi është përdorur këtu ndoshta për të kujtuar lexuesit për fuqinë e Zotit (krh. 1. 5 dhe mendimin e Palit në Fil. 1. 6).

5. 1-4 **Paraqitja e udhëheqjes**

Njerëzit që u nënshtrohen përvojave dhe përballen me sfidat e kap. 4 do të duhet një pastor i mençur dhe i aftë. I shtrënguar nga pozicioni dhe përvoja e tij unike, Pjetri nxiti

krerët e kishës lokale për të përmbushur detyrat e tyre në mënyrë entuziaste dhe shembullore. Ata duhet të kujtojnë të dy ata që janë si barinj dhe shpërblimin që i premtoi për shërbim besnik.

Paraqiten tre mënyra të kundërta për t'iu qasur detyrës së një pastori. Së pari, jo me dëshirë si detyrë, por vullnetarisht si zgjedhje e lirë; së dyti, duke mos menduar me zjarr për shpërblimin, por me një zemër të gatshme për Zotin dhe ata që i shërbejnë; dhe e treta, mos e lejoni pozicionin e tyre, por shfrytëzoni çdo mundësi për të dhënë një shembull për tufën.

Shënime. v. 1 Prandaj, unë kërkoj pleqtë që janë midis jush, mua, një plak si ata. Ishte ndoshta si kryetar i pleqve, por sigurisht jo si peshkop në kuptimin modern. Kishën Romake drejtoi një këshill pleqsh deri në pjesën e dytë të shekullit të dytë.

Pleqtë (gr. *presbuteroi*) u emëruan që nga kohërat më të hershme për të marrë përgjegjësinë shpirtërore për kishat në lindje që lindën me përhapjen e ungjillit (Vap 14,23; 20,17). Vap 15, 2 tregon se kisha e Jeruzalemit kishte pleq në një fillim të hershëm, me Jakovin si ish-president. Roli ndoshta rrjedh nga një precedent hebre (Nr. 11, 16-25). Detyra e tyre ishte kryesisht baritore. Në fillim të kishës, ata quheshin pleq, duke treguar statusin e tyre, por një episkopos ose mbikëqyrës ishte një plak që kryesonte këshillin e pleqve. Bashkëplaku nuk është gjetur diku tjetër në DhR, por nuk është një fjalë e pazakontë në këtë kontekst, ku Pjetri dëshiron të theksojë unitetin e tij me ata që inkurajon. Autori pretendon se ka qenë dëshmitar i vuajtjeve të Mesisë. Fakti

që listat e të pranishmëve në kryqëzim (Mt 27. 55-56; Mk 15. 40-41; Lk 29.49; Gjn 19.25) përmendin se vetëm dishepuj femra mund të sugjeronin që Pjetri nuk ishte i pranishëm. Gjoni nuk përmendet as, por ne e dimë që ai ishte i pranishëm Gjn. 19.26, 27). Pjetri gjithashtu mund të kishte qenë atje pa ndonjë aludim specifik për të. Në çdo rast, ai do të kishte parë tashmë një pjesë të madhe të vuajtjeve të Jezusit (Lk 22.28, 54-62; Gjn. 18 15-27).

v. 2 *Kullotni kopenë e Perëndisë* Barinjtë përdorin fjalën që Jezusi i fliste Pjetrit pas ringjalljes Gjn. 21,16). Ishte gjithashtu përgjegjësi e Palit ndaj pleqve në Efes (Vap 20:28; krh. Ps. 78. 70-72). Kjo është përgjegjësia juaj dhe gjithashtu mund të nënkuptojë “në maksimum të aftësisë suaj”. jo me detyrim për të sugjeruar një ndjenjë false të padenjë, një dëshirë për të pranuar përgjegjësi ose dëshirë për të mos bërë më shumë sesa është absolutisht e nevojshme. Çdo prej këtyre qëndrimeve mund të çojë në një ngurrim për të marrë përsipër detyrën e përmbushjes së tij në mënyrë të duhur. vullnetarisht sipas Zotit. Teksti grek gjithashtu mund të nënkuptojë “siç do të vepronte Zoti”, duke kujtuar qëndrimin e bariut të shpirtrave në 2.25; Ps 23; dhe Gjn. 10.11. as për një fitim të shërbetshëm, por me zemër të mirë. Lakmia për para nuk do të thotë që pleqtë morën një kompensim, por që kishte mundësi që të paskrupujt të përfitonin personalisht nga shërbimi i plakut. Kjo frymë mund të vlejë edhe për dashurinë për reputacionin ose pozicionin.

v. 3 *jo duke tiranizuar ata që ju janë besuar, por duke u bërë modele të liderëve të kopesë*, në vend se të sundoni dhe manipuloni të tjerët për qëllimet e tyre, duhet të jetë një

shembull, duke dhënë atë që mund t'u sjellë atyre nga termat e këshillave dhe ndërtimin e karakterit. Ata që ju janë besuar (gr. *kleroi* do të thotë “[pjesët tuaja të caktuara”): *kleroi*, nga i cili marrim “nëpunësin tonë”, fillimisht ishin një ndarje e tokës; atëherë ai po i referohej një zyre të caktuar me short, dhe këtu i referohet tufës së caktuar të një pastori të veçantë. Fjala greke *tupoi*, për shembull, tregon një shembull ose një model për të kopjuar (shiko 3.21 për fjalën e rrjedhur *antitupon*). Pjetri e përshkroi më parë kthimin e Mesisë për sa i përket “zbulimit” ose “zbulimit” të Jezusit, Mesisë. Paraqitet gr. *fanaroo*) sjell pasojën e kësaj zbulesë, se Jezusi do të jetë i dukshëm në lavdinë e tij për të gjithë me kishën e tij në qiell (shih Apok 1. 7). kurora e pakorruptueshme e lavdisë. aludon për pjesën e lavdisë që do t'i jepet mbajtësit të kurorës, si “kurora e jetës” në Ja. 1.12 dhe Apok 2.10 flasin për jetën e përhershme që gëzon përdoruesi. Ajo që nuk do të zhduket kurrë është amarantinoni që do të thotë “*amaranth*”, një lule që merr emrin e saj nga fjala *amaranton* (e përdorur në 1. 4) sepse konsiderohej e pashlyeshme. Kjo bie ndesh me zbardhjen e kurorave të dafinës, të dhuruara për fituesit e lojërave të përmendura këtu (krh. 1 Kor. 9,25; 2 Tim. 4, 8; Ap. 3,11; 4, 4).

5,5-7 Duke qenë dishepuj të vërtetë

Lloji i vjetërsisë që sapa kemi përshkruar meriton mbështetjen besnike të anëtarit më të ri të vëllazërimit. Dorëzimi i tyre ndaj drejtimit të përshpirtshëm duhet të çojë në një qëndrim të respektit të përlulur për njëri-tjetrin gjatë gjithë shoqërisë – një qëndrim që rekomandojnë shkrimet e shenjta. Tema e përlulësisë paraqet disa këshilla të

përgjithshme përfundimtare. Përlësia jonë në duart e Zotit i lejon atij të na përdorë për të zhvilluar potencialin tonë të plotë. Është rruga e jetës që është vërtet e shkujdesur, e siguruar nga shqetësimi i saj për ne.

Shënime. v. 5 Në të njëjtën mënyrë mund të tregonte sjelljen e kërkuar nga të tjerët në dritën e udhëzimeve të vargjeve të mësipërme, ose mund të merrte mendimin e 2.13, 18. 3. 1,

t'i nënshtrohemi pleqve është e njëjta fjalë si pleqtë në v. 1 dhe mund të jetë një aludim për të vishet me përlësinë. Pjetri mund të ketë pasur parasysh incidentin e Gjnj. 13. 4-5 dhe 15-16. Citati në këtë varg është marrë nga LXX i Pr. 3.34 (cituar edhe në Jas.4. 6). Jezusi foli për këtë parim në predikimin në Mt.

v. 6 Dora e fuqishme e Zotit është një shprehje e njohur në LXX, përgjithësisht e lidhur me mendimin me çlirimin nga Egjipti (si në Ps. 98. 1). Këtu, na kujton se Zoti mund të ndërhyjë në punët njerëzore dhe të sjellë bekimin e pranimit të pjesës së përlulur të jetës, madje edhe vuajtjet e duruara siç duhet.

v. 7 Shkarkoni mbi të të gjitha shqetësimet tuaja është folja e gjallë “hedh”. Arsyeja e mungesës së ankthit është ajo që Jezusi jep, p.sh. në Mt. 6. 25-34; 10. 28-33

5, 8-11 **Një shpëtim i tillë tërheq kundërshtimin, por besimi garanton fitoren**

Një jetë e pakujdesshme nuk është e moskokëçarëse dhe i krishteri duhet të jetë vigjilent sepse jemi të përfshirë në një luftë të vazhdueshme shpirtërore. Faktet janë: ekziston një

armik, djalli (8); ai kërkon mundësi për të shkatërruar të krishterët (8); mjeti për të kapërcyer atë është rezistenca (9); kjo rezistencë bazohet në besimin në Zot (9); mbështetet gjithashtu nga dija që ne nuk jemi vetëm në luftë (9); rezultati i përket Zotit që për shkak të fatit të tij përfundimtar për ne, do t'i plotësojë të gjitha nevojat gjatë rrugës (10); ky Zot ka fuqi përgjithmonë (11).

Shënime. v. 8 Të jesh i matur, shiko 1.13 dhe 4. 7. Shikimi është një aludim i mrekullueshëm për fjalët e Jezusit ndaj Pjetrit (Mt. 26.41; Mk 14,38). Armiku (gr. *Antidikos*) është një term juridik, një përkthim nga Hebraisht. *Satan*, i përdorur nga kundërshtari i besimtarëve (për shembull Jb.1. 6). Këtu, si atje, Satani mund të shihet si ai që nxit vuajtje dhe përndjekje në mënyrë që të përjetojë dhe, nëse është e mundur, të shkatërrojë besimin e fëmijëve të Perëndisë. Pjetri ishte i vetëdijshëm për këtë sjellje (shih Mt. 16.23; Lk 22.31). Djalli (gr. *diabolos*) është një fjalë greke që do të thotë “shpifje”. Në rolin e tij për të minuar besimin, djalli shpifi ose denoncon Zotin ndaj njerëzve (Zan. 3, 1. 4-5) dhe burrat ndaj Perëndisë (Gjn. 1 9-11; 2. 4-5). Rezistoni se është metoda e rekomanduar për t'u marrë me djallin, si në Jak. 4, 7 (krh. Ef. 6,11-17). Është nga dëshirat e mishit që i krishteri duhet të ikë (1 Tim. 6,11; 2 Tim. 2,22). Fjala firmë përkthuan fortësinë e objekteve materiale. Asnjë besim sipërfaqësor nuk do ta bëjë mashtrimin këtu, sepse është dëshira e armikut për të bërë apostate përmes përndjekjes. Apok 12,11 jep këshilla shtesë për fitoren në këto gjykime. Në të gjithë botën kontrastojnë me grupin e kishave në Azinë e Vogël (1.1) të cilit iu drejtua kjo letër.

v. 10 Thirrja për këmbëngulje korrespondon me doktrinën e ruajtjes. Meqenëse Zoti na ka thirrur për të ndarë lavdinë e tij të përjetshme përmes Mesisë, ne më në fund mund të besojmë tek ai për të na çuar atje në siguri të plotë (shih Fil. 1, 6; 1 Sel. 5,24; Jude 24). Rimëkëmbja përshkruan anijet nën riparim pas një beteje ose stuhie. *do t'ju forcojë*, forcojë, ju bëjë të qëndrueshëm (Lk 22:32) përdoret kryesisht për objekte fizike dhe mund të tregojë saktësinë e pozicionit, firma tregon qëndrueshmërinë e objektivit, ndërsa qëndrueshmëria ka idenë e dhënies së themeleve

v. 11 Fuqia ndër shekuj me shekuj! Amen! (gr. *kratos*, nga e cila formohet mbiemri i fuqishëm në v 6) nuk është fjala e zakonshme, por nënkupton fuqinë mbizotëruese të Zotit.

5. 12-14 **Përshëndetje personale**

Tani Pjetri përmbledh duke shprehur objektivin e tij të dyfishtë për të inkurajuar dhe siguruar dhe i paguan haraç për ndihmën e tij, *Sila*. Shpëtimi që ai ka deklaruar është me të vërtetë hiri i Zotit në veprim, dhe kështu nuk ka vetëm çdo arsye që t'i përmbahemi, por edhe besimi që mund ta bëjmë. Përshëndetjet përmyllëse i japin fund letrës me karakteristikën e bekimit hebraik *shalom* për paqen, dërguar të gjithë lexuesve ose dëgjuesve të krishterë.

Shënime. 12 Sila (gr. Silvan) është ndoshta Sila e Veprave 15.22 – 18. 5 (krh. 2 Kor. 1.19; 1 Sel. 1. 1; 2 Sel. 1.1). Me ndihmën e (fj. *Me anë të*) mund të nënkuptojë që Sila ndihmoi në shkrimin e letrës, ose që ai e dorëzoi atë, ose të dy. Një vëlla besnik është “vëllai” besnik i origjinalit, që sugjeron që Sila ishte i njohur për lexuesit. Përndryshe,

thjesht mund të nxirrte në pah marrëdhëniet e tij me Pjetri. Kjo mund të merret si një aluzion ndaj premtimeve të v 10, por ka më shumë të ngjarë të referohet në të gjithë letrën.

v. 13 Babilonia është një fjalë kodi për Romën.

Ajo ... e zgjedhur së bashku merret përgjithësisht për t'iu referuar kishës lokale me emrin femër greke *eklesia* të lëshuar. Fjala Mark ndoshta i referohet autorit të ungjillit të dytë, të cilit Pjetri erdhi pas arratisjes së tij të mrekullueshme nga burgu (Vap 12,12). Marku shoqëroi Palin në punën misionare (Vap 12,25 – 13,13), por e la më vonë. Kjo nuk e pëlqeu apostullin Pal, i cili më mirë e mori Silën si shok (Vap 13,13; 15, 36-40). Sidoqoftë, Marku me kohën rigjeti favorin e Palit (2 Tim. 4.11) dhe ishte me të, me siguri në Romë, në fund të jetës së tij (Kol. 4.10; Flm. 24). Historiani Eusebi citon Papiasin të thoshte se Marku përpiloi një procesverbal me shkrim të kujtimeve të Pjetrit për veprimet dhe fjalët e Zotit, dhe që nga kohërat më të hershme ungjilli i Markut shoqërohej me kishën e Romës. Djali përdoret në kuptimin shpirtëror (krh. 1 Tim. 1.2).

v. 14 Puthja e dashurisë, ose “puthja e shenjtë”, përmendet disa herë në DhR (Rom. 16.16; 1 Kor. 16.20; 2 Kor. 13.12). Duket se është përdorur rregullisht kur të krishterët u takuan për kungim. Kjo gjithashtu mund të ketë qenë praktikë e zakonshme midis Jezusit dhe dishepujve të tij (shih Lk 22:48), dhe mund të jetë shtrembëruar nga ata që donin të shpifnin besimin e krishterë. Paqja është dëshira me të cilën mbaron letra, siç filloi (1.2). Midis këtyre dy vargjeve, megjithatë, lexuesi u bë i vetëdijshëm se si u bë e mundur kjo paqe edhe në mes të vuajtjeve, vështirësive të marrëdhënieve personale dhe sfidës së vazhdueshme të një

shoqërie pagane. Burimi i një paqeje të tillë gjendet në Mesia (shiko Gjn. 14,27). Cilado qoftë rrethanat, personi që kalon nëpër Mesinë (krh. Ef. 1, 3-14) gjithmonë mund ta njohë paqen e Perëndisë, sepse ai është lirisht i arritshëm për të gjithë ata që vijnë tek Ati nëpërmjet Mesisë.

LETRA E DYTË E PJETRIT

Hyrje

Kjo episod duket se është shkruar pak para zjarrit të madh të Romës dhe shpërthimit të persekutimit Neronian.

Pjetri është shumë qartë autori pasi ai e thotë këtë në përshëndetjen e tij, pretendon se ka qenë dëshmitar i shndërrimit dhe i referohet një letre të mëparshme që ai i shkruajti lexuesve të tij aktual.

Qëllimi i letrës duket të jetë i dyfishtë:

1. Përgjigjuni pyetjes pse ardhja e Zotit duket se vonohet.
2. Paralajmërojnë lexuesit e mësuesve të rremë që janë në arrati.

Doktrinalisht, ka shumë ide me vlerë për tu mbledhur.

Pjetri flet për të krishterët të thirrur për të marrë pjesë në natyrën hyjnore, që nuk do të thotë se ata do të bëhen hyjnorë, por do të marrin jetën e përhjetshme e cila ka burimin e saj vetëm tek Zoti (1. 4).

Pjetri gjithashtu flet për frymëzimin e Shkrimeve (1.20). Aluzioni i dytë nuk nënkupton që vetëm Kisha ka të drejtë të interpretojë Shkrimet, por që asnjë profeci e vërtetë nuk ka burim njerëzor. Pjetri e tha këtë për të kundërshtuar Shkrimet ndaj disa prej fjalëve të egra të mësuesve të rremë, ndoshta duke aluduar për ardhjen e Zotit.

Pjetri gjithashtu flet për sigurinë e ardhjes së Zotit, pavarësisht vonesës së dukshme. Ai gjithashtu aludon në zënkën e cila do të shkatërrojë civilizimin ashtu siç e dimë ne, në kohën e ardhjes së Zotit – kjo botë mëkatore duhet të pastrohet përpara se Zoti të mund ta instalojë mbretërinë e tij – botën e re ku drejtësia do të jetë në shtëpi (aluzion të

dukshme për mijëvjeçarin). Pjetri e sheh shndërrimin si një parafjalë dhe një garanci të kthimit të Mesisë, sepse Jezusi u shfaq atje ndërsa do të shfaqet në kthimin e tij. Fakti që kaq shumë profeci DhV u përmbushën në ardhjen e parë të Krishtit, na jep siguri shtesë se profecitë e mbetura do të përmbushen në ardhjen e tij të dytë.

Pjetri denoncon mësuesit e rremë, ata që dikur dinin rrugën e së vërtetës, por më vonë devijuan prej saj. A e humbën shpëtimin e tyre apo nuk ishin kurrë besimtarë të vërtetë dhe nuk i zbuluan ngjyrat e tyre të vërteta deri më vonë? Vërejtjet e Gjonit për të njëjtin grup njerëzish piren të mbështesin mendimin e dytë (1 Gjn. 2.19). Edhe Pali tha që vetëm Zoti i njeh ata që janë me të vërtetë të tij (2 Tim 2:19). Nëse kjo është e vërtetë, atëherë Pjetri nga ana e tij nuk mund ta dijë – ai mund të gjykojë vetëm në bazë të vëzhgimeve të jashtme. I njëjti parim është ndoshta i vërtetë për letrën drejtuar Hebrenjve 6. 4-8.

KOMENTAR

1. 1-2 Autori përshëndet lexuesit e tij

Simon Pjetri, i cili i shërben Jezusit, Mesisë, si apostull, ua drejton këtë letër të gjithë atyre që, në bazë të veprimit gjyqësor * të Perëndisë dhe Shpëtimtarit tonë, Jezusit, Mesisë, morën të njëjtën fe të çmuar si ne apostujt.

I lutem Perëndisë t’ju dhurojë me begati hirin dhe paqen e tij! Kjo do të ndodhë me shtimin e njohjes së Tij dhe të Zotit tonë, Jezusit, Mesisë.

* fjj sipas drejtësisë, d.m.th. në bazë të kryqit, falë të cilit njeriu i pafajshëm vdiq në vend të njerëzimit fajtor, në përputhje me drejtësinë.

Ashtu si në letrën e mëparshme, Pjetri fillon duke prezantuar veten dhe duke paraqitur letrat kredenciale të tij në mënyrën e ndjekur nga shkrimtarët e kohës. Ai më pas deklaroi identitetin e atyre të cilëve u shkruan dhe u dërgon përshëndetjet e tij të krishtera. Këtë herë ai shton një kujtesë se ku gjendet hiri dhe paqja e vërtetë – vetëm nëpërmjet njohjes së Zotit dhe Jezusit, Zotit tonë.

v. 1 Simon (gr. *Simeoni*) është një transliterim i drejtpërdrejtë i emrit aramaikë siç përdoret në Vap 15,14. Përdorimi i njëkohshëm i Simonit dhe i Pjetrit (si për shembull në Mt 16.16) na kujton ndryshimin që hiri solli në jetën e apostullit. Ai e përkufizon veten si shërbëtor dhe apostull (1 Pjetri përdor vetëm titullin e dytë, Jude përdor të parën) dhe kjo nënvizon autoritetin e tij si një që është vetëm skllav, por plotësisht i mandatuar nga Mjeshtri për punën e tij

Marrë është një fjalë që do të thotë “e fituar me short” dhe nënkupton hir, jo meritë, si burim i kësaj dhurate. Besimi

i përmendur këtu është aftësia e dhënë nga Zoti për t'iu përgjigjur hirit të tij me angazhim dhe besim personal (krh. Ef. 2, 8-9). Shprehja po aq e çmuar sa e jona përkthen një fjalë të përdorur vetëm këtu në DhR. Shkrimtarët bashkëkohorë e përdorën atë për të thënë “të një statusi të barabartë”, duke iu referuar atyre që ndanin të drejtat dhe privilegjet e shtetësisë. Në këtë rast, mund të pasqyronte Vap 10. 34-35 dhe realizimin e Pjetrit që hebrenjtë dhe jo-hebrenjtë ndajnë qëllimet e Zotit. Nuk ka gjasa që letra të shkruhej vetëm për jo-hebrenjtë.

v. 1. me drejtësinë e Perëndisë sonë dhe të Shpëtimtarit tonë Jezu Krishtit, d.m.th. falë procesin gjyqësor (= kryqi), me të cilin Zoti i vendos njerëzit në rregull me veten e tij, domethënë shpëtimin e realizuar nga Zoti ynë dhe Shpëtimtari. Fjala shpesh ka këtë kuptim në librin e Isaisë.

Perëndia dhe Shpëtimtari ynë Jezusi Mesia duket se është një aludim vetëm për Jezusin, dhe e njëjta vlen edhe për provat e rëndësishme të një besimi të hershëm në hyjninë e Mesisë (krh. 1.11; 2.20; 3.18 dhe Tit. 2,13). Shpëtimtari si një titull për Jezusin shfaqet kryesisht në shkrimet e mëvonshme të DhR, por ishte një theks i rregullt në predikimin e parë të Pjetrit (shih Vap 4,12; 5,31). Është interesante të theksohet se, ndërsa në letrën e parë të Pjetrit ka aludime për shpëtim (1.5, 9-10; 2.2) (3.20; 4.18), në këtë letër, Pjetri përqendrohet në Shpëtimtarin.

v. 2 Shprehja që hiri dhe paqja mund të shumëzohen për ju me njohjen e Zotit dhe të Jezusit, Zotit tonë! përsërisni 1 Pjt. 1,2 ..

1. 2. Shprehja nga njohja e Zotit dhe e Jezusit, Zotit tonë nënvizon këtu mjetet me të cilat mund të shumëzohen hiri

dhe paqja në jetën e besimtarit. Në kishën e hershme kishte mësues të rremë që lartësonin dijen si superiore ndaj besimit, kështu që ata quheshin gnostikë (nga gr. *gnosis*, “njohuri”). Si përgjigje, autorët ortodoksë theksuan rëndësinë që të krishterët të fitojnë *epignosis* (“njohuri të plotë”; fjala e përdorur këtu) për të luftuar këtë herezi. Një njohuri e tillë e vërtetë nuk është kurrë spekulim i pastër, siç ishte ajo e gnostikëve. Ajo buron nga një marrëdhënie personale me Perëndinë dhe nga përvoja e tij nëpërmjet Jezusit, Zotit tonë (shih Gjn. 17. 3; Fil. 3.10).

1. 3-11 **Një thirrje për rritje shpirtërore**

Pjetri thotë se përgjigjja më e mirë për mësimet e rreme është që të krishterët të përparojnë jo vetëm në kuptimin e tyre të besimit, por edhe në zbatimin e tij. Kjo është gjithashtu e rëndësishme sepse Zoti u ka dhënë besimtarëve të gjitha burimet e nevojshme për të bërë të mundur këtë rritje dhe përparim është një mënyrë për të siguruar të krishterët për pozicionin ose statusin e tyre përpara Zotit.

1. 3-4 **Mjetet u siguruan nga Zoti**

Pjetri është aq i mërzhitur nga entuziazmi për temën e tij sa që greqishtja nuk është aspak e sjellshme, por kuptimi është i qartë. Pëeparësi në jetën e krishterë është bërë i mundur dhe praktik nga dy faktorë: fuqia e Zotit dhe premtimet e Zotit, ose më saktë gjërat e premtuara (dhuntitë e Shpirtit) të ushtruara nga udhëheqësit e Kishës. Perëndia e bën të njohur thirrjen e tij personit që i përgjigjet Jezusit, Mesisë. Duke e ditur atë, besimtarët kanë në dispozicion lirshëm të gjitha burimet e nevojshme për t’i mundur ata

të kryejnë procesin e shenjtërimit – të bëhen në ngjashmërinë e Jezusit. Këto burime na janë siguruar nga dhuratat e premtuara të Zotit.

v. 3 i thirrur nga lavdia e tij i referohet karakterit hyjnor dhe cilësisë së lartë morale të jetës dhe personit të Jezusit që tërhoqi Pjetrin për ta ndjekur dhe formuar bazën e predikimit për ata që nuk e kishin parë Jezusin në jetën e tij. Disa përkthime lexojnë në lavdinë e tij. . . ‘shiko këtë si qëllimin për të cilin jemi thirrur, por kjo është më pak e mundshme. Pjetri mund të mendojë për shndërrimin kur flet për lavdinë e Jezusit dhe për thirrjen e tij (Lk 5. 1-11) kur përmend mirësinë e tij, por ka më shumë të ngjarë që ai të ketë në mendje ndikimin gjithsej Jezusit tek të gjithë ata që vijnë në besim (krh. Gjn 1.14). E njëjta fjalë përdoret në këtë kuptim në 1 Pjt. 2, 9 ku përkthehet si “lavdërim”.

v. 4 Nga ana e tyre premtimet më të çmuara dhe më të mëdha na janë dhënë, i referohet lavdisë dhe mirësisë së Mesisë. Për shkak të cilësisë së jetës së tij, besimtari mund të marrë premtimin për të ndarë natyrën e Zotit. Ky mësim pajtohet me Romakët 6, se për shkak të kujt është Mesia, dhe me bashkimin e besimit me të, i krishteri gëzon mundësinë e një jete këtu dhe tani të lirë nga mëkati dhe papastërtia e tij – një jetë gjithnjë e më shumë si Jezusi. Korrupsioni është procesi i rregullt i shpërbërjes së cilit i nënshtrohen të gjitha gjërat vdekjeprurëse. Ajo erdhi në botë si një rezultat i drejtpërdrejtë i rënies (Zan. 3), e cila nga ana tjetër lindi nga rruga e njerëzimit drejt dëshirave të këqija. Shprehja mund të kuptohet në këtë mënyrë ose mund t’u referohet pasojave të pashmangshme të mëkatis në çdo brez. Në të dy rastet, rruga e arratisjes së Zotit konsiston në

përmbushjen e premtimeve të tij (siç dha Jezusi në Gjn. 15 1-18 dhe Gjn 16, dhe Pjetri cituar në 1 Pjetrin 2. 9) dhe kështu të merrte një ndajnë në natyrën e vet. (Me anë të tyre do të thotë se ju i zbatoni ato në jetë.) Mendimet që qëndrojnë pas kësaj fjalie mund të gjurmohen në vargje siç janë Gjn. 1,12 dhe 1 Gjn. 3, 2-3.

Shënime. v. 3 Duket se v. 2 i referohet Jezusit. Dhënë (përkthyer në vargun vijues siç është dhënë) është një fjalë e pazakontë (e përdorur vetëm këtu dhe te Mk 15.45), duke theksuar lirinë e dhuratës. Jeta është bollëku i jetës së përjetshme që Jezusi jep (Gjn. 10.10). Devotshmëria është karakteri i krishterë që duhet të prodhojë një jetë e tillë.

v. 4 në mënyrë që përmes tyre të bëheni pjesëmarrës të natyrës hyjnore

Nuk është një hyjnizim. Është përmes Krishtit që kemi marrë Shpirtin e Shenjtë të premtuar dhe jemi në gjendje të riprodhojmë frytet e Shpirtit (natyra hyjnore).

1. 5-9 **Qëllimi është të bëhen dishepuj të frytshëm**

Për shkak se të krishterët kanë këto burime (fuqia dhe dhuntitë e premtuara), Pjetri thekson rëndësinë (për të bërë çdo përpjekje) të objektivit (rritja për të qenë si Jezusi) dhe përcakton hapat drejt kësaj:

bëj çdo përpjekje për të bashkuar virtytin, diturinë e virtytit, 6 vetë-kontrollin e dijes, këmbënguljen e vetëkontrollit, devotshmërinë e këmbënguljes, 7 miqësinë vëllazërore të devotshmërisë, dashuri vëllazërore miqësie.

Besimi duhet të shprehet në veprim (mirësi) dhe kjo përvojë thellon njohurinë tonë për Zotin. Njohja me të do të

thellojë njohurinë tonë për veten dhe vendet ku ne kemi nevojë për të ushtruar vetë-kontroll. Kjo nga ana tjetër kërkon për këmbëngulje, e cila zhvillohet duke mbajtur parasysh qëllimin e vlefshëm të hyjnisë

v. 4. Ky qëndrim ndaj Zotit lehtëson një hapje të re për vëllezërit tanë të krishterë (mirësia vëllazërore), dhe kjo nga ana e tij lulëzon në një dashuri pa rezervë dhe pa kufizime – pengesa e të gjithë ndërtesës (krh. Kol. 3,14). Prandaj të krishterët përballen me dy mundësi befasuese. Nga njëra anë, ne mund të punojmë për t’i zhvilluar këto cilësi në një masë në rritje në jetën tonë, dhe kështu të gjejmë një përvojë të thellimit të Zotit që të çon në një jetë të frytshme të krishterë. Nga ana tjetër, ne mund ta injorojmë këtë dispozitë, por kjo përgjigje është e shkurtër, madje edhe e verbër, sepse injoron mrekullinë e faktit të shpëtimit tonë.

Shënime.

v. 4 në mënyrë që përmes tyre të bëheni pjesëmarrës të natyrës hyjnore: Nuk është një hyjnizim. Është përmes Krishtit që kemi marrë Shpirtin e Shenjtë të premtuar dhe jemi në gjendje të riprodhojmë frytet e Shpirtit (natyra hyjnore).

v. 5 për të shtuar në besimin tuaj idenë e një rregullimi të ngathët dhe është një folje e përdorur në kohët klasike për të përshkruar qytetarët e pasur që financojnë një shfaqje teatrale ose pajisjen me një anije luftarake të Shtetit në të cilin ata ishin krenarë të përkasin. Ndarja e jetës së Zotit duhet të çojë në prodhimin dhe bërjen e karakterit më të bukur dhe tërheqës për të. Mirësia mund të tregojë procesin e asimilimit të përmendur në v. 3. Lidhja midis jetës praktike të krishterë

dhe zhvillimit të njohurive është përmendur përsëri në v. 8 (shiko Gjn.7, 17; Kol. 1,10).

v. 6 Këmbëngulja (gr. *hupomene*) është aftësia për të kapur qëllimin e dikujt pavarësisht nga kundërshtimit ose madje edhe përndjekjes

v. 7 Mirësia vëllazërore theksohet si fryt i rilindjes në 1 Pjt. 1,22; 3, 8 dhe kjo është ajo që Jezusi e kërkoi (Gjn. 13. 34-35).

v. 9 por ai që nuk i zotëron ata është praktikisht i verbër, sytë e tij të mbyllur, ai ka harruar pastrimin e mëkateve të tij të vjetra.

Miopia dhe verbëria duket se paraqesin një metaforë të çuditshme të përzier. Pjetri mund të nënkuptojë se këta njerëz janë largpamës, sepse nuk mund të shikojnë shumë larg për të kujtuar mëkatet nga të cilat janë çliruar. Ata janë gjithashtu të verbër ndaj mundësive të lavdishme për zhvillimin shpirtëror që ekzistojnë përmes Mesisë.

1. 10-11 **Qëllimi përfundimtar është shpëtimi i plotë dhe përfundimtar**

Kjo e bën Pjetri të nxisë të krishterët e tij të demonstrojnë realitetin e pozitës së tyre me Perëndinë (duke ndjekur rrugën e parë të përshkruar më lart). Në këtë mënyrë, ata do të shpëtohen nga dështimi në këtë jetë dhe do të priten me entuziazëm në mbretërinë e përjetshme të Zotit (shih Mt 25, 21-23). Pjetri nuk mëson këtu se shpëtimi ynë duhet të fitohet nga vepra të mira, dhe as që ne mund të heqim dorë nga marrëdhëniet tona me Mesinë, pasi t'i jemi përgjigjur vërtet thirrjes së tij. Përkundrazi na kujton se zhvillimi i një karakteri vërtet të krishterë është prova e vetme (për veten

tonë si për të tjerët) të statusit tonë të krishterë, edhe nëse ndonjëherë fatkeqësisht dështojmë. Kjo është në përputhje me mësimet e Jezusit (Mt 7, 16-21), Jak. 3,2), Gjoni (1 Gjn. 1, 7-10; 3,10) dhe Pali (Gal 5,16-25).

Shënime. v. 10 përpquni të bëni më shumë për të forcuar profesionin tuaj dhe zgjedhjen tuaj: duke bërë kështu, ju kurrë nuk do të pengoheni.

Pjetri thekson se ne që kemi marrë një besim kaq të çmuar (1,1) duhet të shmangim të jemi joefektiv dhe joproduktiv përmes shërbimit të Mesisë. Për më tepër, sugjeron që dikush madje mund të bjerë në turp (Jude 24 përdor foljen në të njëjtën kuptim).

v. 11 Kështu do t'ju lejojë hyrja në mbretërinë e përjetshme të Zotit tonë dhe të Shpëtimtarit Jezu Krishtit.

Në vend të kësaj perspektive të zymtë, i krishteri duhet të presë një mirësearchje në mbretërinë e përjetshme të Mesisë. Fjalja e fundit duhet të tregojë përrurimin e plotë të saj pas kthimit të Mesisë.

1.12 – 2.22 **Arsyet për t'u përqëndruar në këto gjëra**

Pjetri shpjegon në detaje pse e konsideron të nevojshme të shkruhet në këtë mënyrë. Besimtarët kanë nevojë për kujtesë të vazhdueshme për rëndësinë e përparimit shpirtëror. Pjetri e di se nuk ka shumë kohë për të jetuar dhe, si dëshmitar okular, dëshiron të theksojë se besimi që ne ndajmë bazohet në faktet e historisë. Për më tepër, këto ngjarje në jetën e Jezusit janë një përmbushje e asaj që parashikuan profetët. Përmendja e tyre çon në një paralajmërim të gjatë në lidhje me profetët e rremë që do të

dalin në kishë ashtu siç vepruan midis popullit të Perëndisë në DhV. Rreziku i mësimit të tyre dhe gabimi i mënyrave të tyre janë plotësisht të ekspozuara.

1. 12 – 2.22 **Thirrja personale e Pjetrit**

Pjetri ishte i vetëdijshëm për misionin e tij të përjetshëm për t'i nxitur miqtë e tij të rriteshin shpirtërisht. Duke shkruar tani, ai siguron që ata të marrin një kujtesë shtesë pas vdekjes së tij. Megjithëse të krishterët e dinë të vërtetën, është detyrë e vazhdueshme e predikuesit dhe mësuesit ta paraqesin atë.

Shënime. v. 13 për sa kohë që jam në këtë tendë. Çadra e këtij trupi tregon natyrën e përkohshme të kohës sonë në tokë (krh. 2 Kor 5, 1-8).

v. *Largimi im nga kjo tendë është i afërt.* Fjala nisje shpreh fjalën greke *eksod*, e përdorur në Lk. 9,31 e vdekjes së afërt të Jezusit. Përdorimi i tij këtu tregon se Pjetri mund të ketë menduar për përvojën e shndërrimit. Vdekja është fillimi i kësaj mënyre ekzistence, duke bërë që besimtarët të mirëpresin (11) në mbretërinë e përjetshme të Mesisë. Gjithmonë mbani mend mund t'i referoheni kësaj letre, ose dëshirës së Pjetrit për t'i dhënë Markut informacionin mbi të cilin ai themeloi ungjillin e tij.

1. 16-18 **Besimi bazohet në fakte**

Besimi i Pjetrit në të ardhmen e tij dhe arsyeja e tij për të inkurajuar rritjen shpirtërore të lexuesve të tij, mbështetet në përvojën personale të fuqisë dhe pranisë së Zotit Jezus, dhe jo në histori të imagjinuara nga mençuria njerëzore. Jezusi u zbulua në kohë dhe hapësirë dhe Pjetri mund të dëshmojë

se kishte dëgjuar zërin e Atit që përforconte identitetin e Jezusit gjatë shndërrimit.

Shënime. v. 16 fabulat e krijuara me shkathtësi (gr. *muthoi*) ishin një tipar i sistemeve teologjike të mësuesve të rremë (shih 1 Tim. 4, 7; 2 Tim. 4, 4; Tit. 1,14).

fuqia dhe ardhja e Zotit tonë Jezus sepse “ardhja” përdoret në DhR për të përcaktuar kthimin e Jezusit (krh. 3.12; Mt. 24. 3, 27; 1 Sel. 3.13), disa sugjerojnë që e gjithë fjalia duhet të tregojë drejt “ardhjes në pushtet” të tij. (krh. Mk. 13,26; 14,62). Por fuqia mund t’i referohej shpërftyrimin dhe kthimit të saj (Mk 9. 1-13 ka një lidhje të ngjashme mendimi). Sigurisht, shndërrimi parashikon zbulimin e lavdisë së plotë të Mesisë hyjnore pas kthimit të tij. Pretendime të ngjashme për të qenë “dëshmitar okular” bëhen në 1 Pjt. 5,1; Lk. 1,2; Gjn. 1,14; 1 Gjn. 1, 1-3. Madhështia përdoret vetëm në DhR për të përshkruar lavdinë hyjnore (Lk 9,43; Vap 19,27).

v. 17 Zëri nga qielli, duke folur si për pagëzimin ashtu edhe për shndërrimin e Jezusit (Mk 1.11; 9. 7) ndërthur profecitë e Ps. 2. 7 (kurorëzimi i Birit të Perëndisë) dhe Is. 42.1 (caktimi i shërbëtorit pësimtar). Pjetri heq klauzolën e fundit, duke i ftuar të gjithë të dëgjojnë Jezusin Mesia. Mali ishte i shenjtë sepse ishte skena e një zbulesë hyjnore (si në Dal. 3.5, 19, 23). Formulimi nuk ka pse të sugjerojë një traditë që u zhvillua në një datë të mëvonshme.

1. 19-21 **Këto ngjarje konfirmojnë fjalët e profetëve**

Ngjarjet për të cilat aludoi Pjetri u konsideruan nga apostujt si një arritje e jashtëzakonshme e DhV (për

shembull, Mt 1,22; 2, 5-6). Vetë Jezusi ua tregoi këtë atyre (Lk 22,37; 24, 26-27.44; Gjn. 5,39) dhe Pjetri e kishin theksuar këtë në predikimin e tij (p.sh. Vap 2, 25-36; 3, 22-24). Meqenëse kaq shumë profeci u përmbushën në ardhjen e parë të Jezusit, të krishterët duhet të jenë edhe më të kujdesshëm në lidhje me atë që mbetet për t'u bërë kur të kthehet. Kjo është veçanërisht e vërtetë, sepse këto profeci nuk ishin rezultat i mendimit spekulativ njerëzor (siç ishin mitet e v. 16), por të shpalljes së Zotit me anë të Shpirtit të tij.

v. 19 Interpretimet më të caktuara ndryshojnë. Disa besojnë se argumenti është se fjala e profecisë është më e sigurt se zëri nga qielli. Për të tjerët, si më lart, përmbushja e profecive të ardhjes së parë e bën më të lehtë besimin e atyre që mbeten të përmbushen gjatë ardhjes së dytë. Drita është një imazh i njohur i Shkrimit (Ps. 119, 105, 130) dhe i kësaj bote si një vend i errët pa dritën e vërtetë të tanishme Gjn. 8.12). Dita aludon në ditën e kthimit të Mesisë (3.10; Rom. 13.12). Ylli i mëngjesit (gr. *fosfori*) është ylli që sjell agimin ashtu siç u përdor në lashtësi për të treguar planetin Venus. Përdorimi i tij këtu merr simbolikën yjore e përdorur për Jezusin (Nr. 24.17; Lk 1,78; Aok 22.16; krh. Ml. 4.2). Në zemrën tuaj është një fjali e vështirë, pasi ardhja e Mesisë do të jetë objektive dhe e dukshme. Fakti është se kthimi i Mesisë do të sjellë dritë dhe gëzim në zemrat e popullit të tij.

v. 19 Dhe e mbajmë edhe më shumë fjalën profetike: e pamë ashtu siç do të duket kur ai të kthehet.

v. 20-21 Këto dy vargje kanë një rëndësi të madhe për të kuptuar se si na erdhën Shkrimet. Ndërsa Zoti i përdori njerëzit; me të gjithë origjinën, interesin dhe temperamentin e

tyre të ndryshëm (shih për shembull Jer 1, 6-7; Am. 7, 14-15; Lk 1, 1-4) për të transmetuar fjalën e tij, në të njëjtën kohë, ai i udhëzoi ata në na fol dhe na shkruaj (shiko, për shembull, I. 1. 7; Am. 7. 14-16; Mk 12.36).

v. 20 nuk mund të jetë objekt i një interpretimi të veçantë: d.m.th. një interpretim nga ana e profetit.

Profecia e Shkrimeve është e dallueshme nga profecitë e rreme të aluduara në 2. 1. Interpretimi është një emër që nuk përdoret diku tjetër në DhR megjithëse folja përdoret në Mk 4.34 të shpjegimit të shëmbëlltyrave. Deklarata nganjëherë merret për të deklaruar se profecia mund të kuptohet vetëm nga individi nëse ai udhëhiqet nga Shpirti (disa do të thonin një kishë e mbushur me Shpirtin e shenjtë) i cili udhëzoi autorët. Kjo kërkon një kuptim të panatyrshëm sepse folja lindi dhe duket se preferohet të kuptohet se aludimi është në prejardhje sesa kuptimi i Shkrimit. Kjo mbështetet nga përkthimi i mëposhtëm: asnjë profeci e Shkrimit nuk vjen nga interpretimi i vetë profetit për ngjarjet e kaluara, e tanishme apo e ardhmja. ... por ishte e shtyrë nga Shpirti e Shenjtë që njerëzit flisnin në emër të Zotit. Kryhet pasi një anije transportohet nga era, është një imazh grafik i Shpirtit në veprim.

2. 1-22 Ne duhet të jemi në mbrojtjen tonë kundër profetëve të rremë

Duke theksuar rëndësinë e pritjes me padurim për përmbushjen e profecisë së dhënë nga Shpirti, Pjetri paralajmëron kundër profecive të rreme që do të përparojnë. Ishte gjithashtu një tipar i mësimin të Jezusit (p.sh. Mk. 13-22-23). Ky kapitull duhet të krahasohet me kujdes me Jude 4-18.

v. 2. 1-3 Rreziku i tyre. Profetët e rremë janë të rrezikshëm në tre aspekte: metoda e tyre është deviante dhe çon në mënyra të turpshme, diskreditimin e besimit, mësimi i tyre është një mohim i plotë i së vërtetës dhe fati i tyre është të sjellin shkatërrim si për veten e tyre ashtu edhe mbi dishepujt e tyre.

Ka pasur profetë të rremë ndër popullin; Po kështu ka midis jush mësues të rremë që do të prezantojnë në mënyrë të fshehtë herezitë e humbjes dhe të cilët, duke mohuar Mjeshttrin që i bleu ata, do të tërheqin një shkatërrim të papritur mbi ta.

Në kontekst, populli duket se i referohet popullit të Zotit në DhV. Aktivitetet e profetëve të rremë përmenden në Lp 13, 1-5; 1 Mbr. 13,18. 22, 5-23; Jr 5,13. 31; 6.13. Falsiteti i mësuesve mund t'i referohet përmbajtjes së mësimdhënies së tyre ose pretendimit të tyre për të qenë mësues. Të dy ndoshta janë të nënkuptuar. Heresitë përkthen gr. *haireseis*, që thjesht do të thotë “besime të zgjedhura”. Përmes përdorimit të krishterë, ai erdhi t'i referohej një besimi të keq të zgjedhur me paramendim (sesa një të mirë të zbuluar nga Zoti). i humbjes është një shprehje hebraike që thekson pasojat si për mbajtësin e mendimeve të tilla, ashtu edhe për çdo bindje ortodokse që mund të kenë. Zoti Sovran zbatohet vetëm për Mesinë këtu dhe në Jude 4, por përdoret nga Zoti në Lk. 2.29; Vap 4.24 dhe Ap. 6,10. *blerë* aludimet për aspektin e shpërblesës së veprës së Mesisë (krh. Mk 10,45 dhe 1 Pjt. 1,18).

v. 2 Sjelljet e turpshme pasqyrojnë shumës greqisht. Këta mësues të rremë pohuan se njohuria ishte më e lartë se praktika, kështu që ata argumentuan se mënyra se si silleshin të krishterët ishte e parëndësishme, sepse hiri mund të falte

çdo mëkat, sado i madh. Autorët e DhR njëzëri denoncojnë këtë këndvështrim. Mënyra ishte një nga emrat e parë të besimit të krishterë (Vap 9, 2). Në 1 Pjt. 3:16 dhe 4, 3-5 Pjetri u përball me faktin se të krishterët ortodoksë do të kritikohen për sjelljen e tyre të mirë. Tani ai shprehet i penduar që imoraliteti i sekteve pseudokristianë diskrediton besimin e vërtetë.

v. 3 Nga lakmia, ata do t'ju shfrytëzojnë me fjalë mashtruese. Shfrytëzimi ka parakushte tregtare. *mashtruese* (gr. *plastoï*, pra plastike, e prodhuar) do të thotë përbërës që i përshtatet veshëve të dëgjuesit (1 Sel. 2.5). zhdukja e tyre nuk është e fjetur është një metaforë e gjallë (krh. përkthimi “i pret me sy të përgjumur”). Ndëshkimi për këdo që mashtron një tjetër mund të mos jetë i shpejtë, por ai do të zgjidhet.

2: 4-10a **Dënimi i tyre.**

Pjetri zhvillon temën e v. 3 në mënyrë më të detajuar, duke u bazuar në incidentet e hershme në historinë e popullit të Perëndisë për të treguar sesi qëllimet e tyre të shpëtimit dhe të dënimit janë të sigurta dhe do të realizohen. Noahu dhe Loti citohen si shembuj se si Zoti mund të çlirojë të tijën, kur bashkëkohësit e tyre pa zot shkatërrohen. Fati i engjëjve të rënë tregon faktin e një gjykimi të formës së prerë kur rebelimi njerëzor, duke arritur kulmin në vetë-kënaqje të pakufizuar dhe refuzim të autoritetit të Zotit, ndëshkohet siç duhet. Së bashku, të tre shembujt tregojnë ndëshkimin e Zotit për krenari, mosbindje dhe imoralitet.

Shënime.

v. 4 Ne e pamë madhështinë e tij me sytë tanë: E pamë ashtu siç do të shfaqet kur të kthehet.

v. 4 Shih Zan. 6. 1-4 dhe Jude 6, ku autori tërheq vëmendjen ndaj krenarisë si shkak i rënies së engjëjve. Ferr në mitologjinë Greke i referohet *Tartarus*, pjesa më e ulët dhe më e tmerrshme e ferrit, e rezervuar posaçërisht për qeniet mbinjerëzore që rebeluan kundër Zotit suprem. Leximet e MS të burgjeve të errëta ndryshojnë midis një fjale që do të thotë “gropë” ose “shpellë”, dhe një fjale tjetër (*siros* në vend të *seiros* në greqisht) që do të thotë “litar” ose “zinxhir”. Kjo e fundit përputhet me Jude 6. Imazhet janë marrë nga shkrimet apokrifike.

v. 5 Për Noahun, shiko Zan. 6, 8 – 9,28 dhe 1 Pjt. 3,20 ku përmend edhe tetë të shpëtuarit. Një predikues (gr. *keryx*, “një lajmëtar”; shiko shënimin 1 Pjt. 3.19) sugjeron që Noeut u udhëzua t’u thërriste bashkëkohësve të tij për t’u penduar. Një vepër tjetër apokrifike (libri i Jubileve) përshkruan predikimin e Noahut.

v. 6 Jezusi i referohet shembullit të Sodomës dhe Gomorës (Zan. 18,16 – 19,28) në Mt. 10,15; 11, 23-24; Lk. 17,29.

v. 7 Të qenit pa ligj është pasoja e mos frikësimit nga Zoti dhe kështu të ndiheni plotësisht të lirë të jetojnë pa parime, duke u kënaqur në zbutjen e moralit.

v. 8 Ai u mundua (ose “torturohej”): fillimisht synohej të testohej për vërtetësinë. Njerëzit e devotshëm që jetojnë në një botë jo të shenjtë duhet të jenë të gatshëm të dëshmojnë realitetin e besimit të tyre.

v. 9 Nëse kështu – përfundimi natyror është se Zoti e di se si t’i mbajë keqbërësit (të cilët do të përfshijnë mësuesit e rremë të v. 1-3) për ditën e gjykimit. Para se të bënte këtë vërejtje, Pjetri ruan nga këta shembuj aspektin pozitiv të mëshirës së Zotit dhe aftësinë e tij për të çliruar popullin e tij. Kjo theks mungon nga Jude. Tek shpëtimi ... për gjykimet shihni 1 Pjt. 1. 6-7; 5.10)

v. 9 Zoti e di se si ta çlirojë nga gjyqi: Vini re se Zoti e çliron një njeri nga një gjyq (gr. *ek*) dhe jo i sigurt nga (gr. *apo*) (d.m.th. për të shpëtuar atë). Krishterimi nuk është një politikë sigurimesh kundër vështirësive të jetës. Zoti i lejon ata të bien në të krishterë: ai na takon në ta dhe na çliron prej tyre. As Loti dhe Noahu nuk kishin çlirim të menjëhershëm. Zoti mund të na lejojë të përballemi me vite të gjata të pritjes përpara se të ndërhynte. Noahut iu desh të vepronte duke ndërtuar një hark dhe Lotit iu desh të duronte vite të gjata të shfajësimeve për vendimin e tij të keq-konsideruar për të shkuar dhe jetuar në Sodom.

v. 10 në një oreks për papastërti, ata kërkojnë kënaqësi epshor dhe përçmoni autoritetin e Zotit. Një frazë e ngjashme në Jude 7 e lidh këtë me dënimin e sodomisë. Autoriteti është fjala greke *kuriote* (“zotëri”) dhe natyrisht konsiderohet si një aludim për zotërinë e Mesisë ose për kryetarët e kishave (krh. 1 Pjetrit 3:15). Përndryshe, nëse i referohet autoritetit të qenieve qiellore të përmendura më vonë në v 10, atëherë mund të jetë autoriteti i një urdhri të engjëjve, për të cilët Jude 8; Ef.1,21 dhe Kol. 1.16 mund t’i referohen gjithashtu.

2. 10b-22 **Karakteri i tyre.**

Tani apostulli thekson ndikimin e rrezikshëm të këtyre njerëzve duke përshkruar më në detaje natyrën e tyre të vërtetë. Ata janë të paturpshëm (10-12), të liçensuar (13), të pamoralshëm (14) dhe të babëzitur (14b-16). Ai pastaj i dënon për tre arsye: ato që ata ofrojnë çfarë mund të duken tërheqëse, por i mungon substanca (17); qasja e tyre përdor nivelin e kënaqësisë epshore për të tërhequr të krishterët e rinj në rrugët e botës (18) dhe është krejtësisht mashtruese, sepse “liria” që ajo ofron vetëm çon në skllavërinë e mëkatit (19). Në këtë pasazh, gjuha është e ndërlikuar dhe e pazakontë sepse autori grumbulloi fjalë për fjalë për të rritur jashtëzakonshmërinë e sjelljes së tyre. Në botën bashkëkohore, ky lloj arsimimi është bërë i njohur sot nën titullin e përgjithshëm të “New Age”.

Shënime. v. 10b Mendjemadh, arrogant (i zellshëm: “guximshëm”) është mendja që nuk kujdeset për pasojat për veten e tij ose për të tjerët. Arrogant (lit. “Vetë-këndshëm”) përshkruan qëndrimin e të qenit kaq i fiksuar me dëshirat e veta se asgjë tjetër nuk mund të merret në konsideratë. Qeniet qiellore mund t’u referohen engjëjve, dhe në këtë rast profetët e rremë do t’i kishin shpifur ata në atë mënyrë që njerëzit e Sodomës shpifnin engjëjt që vinin në shtëpinë e Lotit (Zan 19: 1-26).

v: 11 Engjëjt, nga ana tjetër, kanë të drejtë t’i ankohen Zotit për sjelljen e këtyre vdekësve arrogantë, por nuk pranojnë ta bëjnë këtë. Kjo mund të jetë një aludim për llojin e incidentit të përshkruar në Jude 9.

v: 12 Meqenëse sjellja e tillë është joracionale, si ajo e bishave, atëherë fati i këtyre njerëzve do të jetë si ai i bishave, për t'u kapur dhe shkatërruar (shih Jude 10). Pjetri nënvizon injorancën e atyre që kritikojnë mënyrën e të krishterë të jetës. *Humbja* (ata do të shkatërrohen në shkatërrimin e tyre) mund të përkthehet në këtë mënyrë, ose mund të përshkruaj pasojat përfundimtare të korrupsionit që ata lanë në jetën e tyre (ose, “me siguri do të shkatërrohen në korrupsionin e tyre”).

v: 13 padrejtësia do të jetë paga e padrejtësisë që do të rimbursohen është një ndëshkim. Mëkati tërheq me ofertën e tij të kënaqësisë, por në fund të fundit ata që kënaqen me të nuk gjejnë kënaqësi për të. Kërcënimi gjatë ditës është një shenjë dalluese e shpërndarjes ekstreme. Për të krishterin, dita është koha e punës (krh. Gjn. 9 4; Rom 13.13; 1 Sel. 5. 7-8). Tallësit janë shpërfytyruese dhe të dhimbshme. Kënaqësitë (gr. *apatais*) janë një fjalë që nënkupton kënaqësi që mashtrojnë njerëzit në mëkat. Disa MSS lexojnë *agapais* (agapes), të cilat përdoren në Jude 12. 1 Kor.11 Ai na mëson se festa e dashurisë shumë shpejt u bë objekt abuzimi.

v. 14 ata kanë sy plot tradhti bashkëshortore dhe, i pangopur nga mëkati është një shprehje e ngjeshur për të “kërkuar gjithmonë një grua me të cilën duhet të shkelë kurorën”. ose “sytë e tyre nuk mund ta shikojnë një grua pa epsh”. Për shkak se ata nuk janë të kënaqur me mëkatimin e tyre, ata duhet të joshin edhe të tjerët, d.m.th., t'i mashtrojnë ato (krh. Rom 1,32). Burri i mallkuar (fj.fj. “fëmijë i një mallkimi”) është një shprehje hebraike (krh. 1 Pjt. 1.14). Ata e kanë refuzuar Mesinë, i cili vetëm mund t'i shpengojë nga mallkimi.

v. 15-16 ata humbën rrugën duke ndjekur rrugën e Balaamit, birit të Beorit, i cili e donte një pagë të padrejtë. Balaami është shembulli klasik i mësuesit të rremë që mashtron njerëzit për përfitime personale. Nr. 22 – 24 tregon se si Balaami u përpoq përsëri e herë të profetizonte kundër Izraelit për të fituar shpërblimin nga Balak. Në fund të fundit, pasi nuk e shkatërroi Izraelin me gojë, ai e bëri atë me moral (Nr. 31.16; krh. 25. 1-9; Apok. 2.14). Balaami është prototipi i mësuesit të rremë që kërkon shpërblime ose popullaritet duke bindur njerëzit se standardet e Zotit mund të ulen. Pjetri zhvillon këtu një shembull të cituar në Jude 11. Sjellja e Balaamit quhet çmenduri, sepse është në kundërshtim me të gjithë sensin e përbashkët.

v. 17 Ata janë burime pa ujë, retë që stuhia largon; errësira e errësirës është e rezervuar për to. Shprehja *burime pa ujë* nuk jep kënaqësinë që ata duket se ofrojnë. Mjegullat mund t’i referohen paqëndrueshmërisë së mësuesve të rremë: mësimdhënia e tyre ndryshon me secilën ngushticë të erës (krh. Ef. 4.14). Shprehja gjithashtu mund të sugjerojë paaftësinë e tyre për të dhënë “shiu freskues” që ata premtojnë, ose diçka që është e padobishme, por vetëm e heq dritën. Errësira më e errët është një fjalë e përdorur që nga kohërat klasike për të përcaktuar errësirën e rajoneve të ferrit (shih v. 4).

v. 18 Me fjalime madhështore dhe të urryera ata joshin nga epshet e mishëruara të trupit, ata që mezi kanë shpëtuar nga burrat që jetojnë gabimisht.

Mësuesit e rremë shpesh bëjnë për të kthyer të rinj, ata që sapo kanë shpëtuar dhe që nuk janë ende të rrënjosur në besim.

v. 19 u premtojnë atyre liri, ndërsa ata vetë janë skllavër të korrupsionit, sepse secili është skllav i asaj që triumfoi mbi të. Këta mësues ofrojnë lirinë nga detyrimi për t'i shërbyer Mesisë dhe për t'u rritur në ai (krh. 1. 3-11). Duke vepruar kështu, ata harrojnë se kjo lloj shthurjeje është vetëm skllavëria e vjetër e mëkatit (krh. Rom. 6 dhe in. 8. 31-36).

Ata mund të flasin ose me mësuesit ose me viktimat e tyre, ndoshta të dy. Shihni shënimin për njohuritë në 1. 2. Më keq akoma mund t'u referohet fjalëve të Jezusit Mt 12,45 dhe Lk. 11,26, megjithëse të tjerët shohin një lidhje me Lk. 12, 47-48.

v. 21 Në të vërtetë, nëse pasi të tërhiqen nga ndotja e botës me njohjen e Zotit dhe të Shpëtimtarit Jezu Krisht, ata hyjnë përsëri dhe kapërcehen prej tyre, gjendja e tyre e fundit është më e keqe se e para.

v. 22 Sepse ishte më mirë për ta që të mos e dinin rrugën e drejtësisë, sesa ta dinin atë dhe të largoheshin nga urdhri i shenjtë që u ishte dhënë atyre: më mirë. Në rrugën e shp[timit nëpërmjet Mesisë, nuk ka asnjë mënyrë tjetër shpëtimi (krh. Hebrenjve 6, 4-8; 10, 26-31). Pjetri mund të gjykojë vetëm me paraqitje, sepse vetëm Zoti i njeh ata që janë të tij (2 Tim 4,19).

3. 1-16 **Një kujtesë e ardhjes së Zotit**

Pjetri filloi letrën e tij duke inkurajuar lexuesit e tij të rriten në devotshmëri. Në 2.1, ai u dëshpërua sepse ishte aq i shqetësuar për dëmet që mund të bëjnë mësuesit e rremë për të parandaluar një rritje të tillë. Tani ai kthehet në temën e jetës së devotshme, duke theksuar rikthimin e Jezusit si një arsye shtesë. Para se ta bëjë këtë, ai tregon sigurinë e kësaj ardhjeje dhe arsyet pse Zoti e vonoi atë.

3. 1-2 **Thirrni për të kujtuar premtimin**

Pjetri nënvizon unitetin e kësaj letre me atë të mëparshme dhe koherencën e mesimit të tij me atë të profetëve dhe apostujve. Gjatë gjithë kohës, qëllimi i tij është që lexuesit e tij të kultivojnë një frymë të krishterë (mendim i shëndetshëm). Zemra e tij ngrohet ndërsa largohet nga mësuesit e rremë për të ushqyer kopenë e Perëndisë, miqtë e tij të dashur.

Shënime. v. 1 letra e dytë që po ju shkruaj letra ime e dytë duhet t’i referohet 1 Pjetrit.

të zgjojmë tek ju një inteligjencë të qartë është e njëjta fjalë, e përkthyer aktualizuar, si në 1.13. Mendimi i shëndetshëm është në kundërshtim me idetë e përshkruara në ch. 2. Shprehja ka një kuptim moral (“pastër”) dhe do të thotë “jo i ndotur nga paragjykimi”.

2 Pjetri nënvizon gjithashtu unitetin e DhV me shkrimet apostolike në 1. 19-21 dhe 1 Pjt. 1. 10-12. Urdhri duket se i referohet mesimit të Jezusit si një e tërë e paraqitur nga apostujt Gjn. 14.26). Zoti dhe Shpëtimtari ynë është autoriteti i fundit prapa profetëve dhe apostujve (krh. Ef. 2.20). Apostujt tuaj konsiderohen nga disa si aludim për “ata që ju sollën mesazhin”. Ka më shumë të ngjarë të theksohet besueshmëria e tyre sesa funksioni i tyre – “ata tek të cilët ju besoni” që ju mësuan besimin ortodoks “, në krahasim me mësuesit e rremë (krh. Jude 17).

3. 3-4 **Një paralajmërim për të injoruar tallësit**

Pjetri e di se sa shpejt dekurajimi mund të përhapet në miqësi, kështu që ai paralajmëron lexuesit e tij që të mos

hiqen nga ata që pretendojnë gabimisht se mosveprimi i dukshëm i Zotit do të thotë që ai nuk do të veprojë. Jude 18 ua atribuon këtë paralajmërim vetë apostujve.

Shënime. 3 Së pari, duhet të kuptoni se është fjali e njëjtë si “mbi të gjitha. . . në 1.20. Tallësit, me aluzion ndaj dëshirave të tyre të këqija, sugjerojnë që mësuesit e rremë të kap. 2 merren parasysh. Ata që i nënshtrohen epshit të vet, tallen gjithnjë me nxitje të një jete fisnike. Etërit tanë mund të flisnin me udhëheqësit e parë të krishterë si Shtjefni, Jakobin, birin e Zebedeut, etj. ose anëtarëve të vjetër të gjeneratës së parë të të krishterëve që vdiqën midis 30 dhe 60 pas Kr. Pali shkroi për të njëjtin problem në 1 Sel 4. 13-18, kështu që ky nuk është një argument për një datë të shkrimit të vonë. Aluzion për përmbytjen në v. 5-7 bën më shumë të ngjarë që patriarkët e DhV të merren parasysh.

3. 5-7 Një arsye për të mos e injoruar këtë thirrje

Në fakt, argumenti i tallësve në v. 4 është i gabuar. Ata vullnetarisht harruan që Zoti ndërhyri në gjykim në kohën e përmbytjes. Kjo vërteton se stabiliteti i natyrës nuk është një argument, se Zoti nuk do ta ndërpresë ritmin e tij të rregullt dhe se ai do të jetë në gjendje të realizojë përsëri premtimet e veta në kohën e tij.

Shënime. v. 5 Me fjalën e Perëndisë (krh. Zan. 1, 3; Ps. 33, 6; in 1, 3; Hebrejve 11 3). Uji ishte një nga elementët e krijuar fillimisht nga i cili Zoti formoi tokën (Zan 1, 2). Kjo është një nga mënyrat në të cilat ai ende e mbështet atë.

v. 6 Nga këto ujëra padyshim i referohet Përmytjes (Zan. 6 – 9).

v. 7 Qiejt e tanishëm dhe toka bien ndesh me qiejt e rinj dhe tokën e re të së ardhmes (Apok 21. 1).

3. 8-9 **Arsyet pse Zoti është i ngadalshëm për të ardhur**

Meqenëse premtimi i Zotit për një ndërhyrje tjetër në punët njerëzore nuk mund të refuzohet, Pjetri jep dy faktorë që shpjegojnë pse ai vonon një ndërhyrje të tillë për aq kohë sa dëshiron: koha nuk ka asnjë rëndësi për të dhe u jep njerëzve kohë të pendohen.

Shënime. v. 8 Mos harroni kontrast me harrojnë vullnetar të mësuesve të rremë në v. 5-6. Me Zotin citoni Ps. 90, 4, duke theksuar faktin se Zoti është pa kohë, dhe për këtë arsye nuk po nxiton të punojë (krh. Hab. 2, 3). Cituar nga disa si një argument për universalizmin, ky varg mëson të kundërtën. Kjo tregon se pas kthimit të Mesisë, i cili përruron gjykimin e Zotit, nuk do të ketë më mundësi pendimi.

3. 10-13 **Një riafirmim i faktit dhe pasojave të tij**

Argumenti në lidhje me sigurinë e ardhjes së Mesisë plotësohet nga një kujtesë shtesë e faktit dhe papriturësisë së tij. Atëherë Pjetri komenton mbi pasojat që do të ketë kjo për botën fizike pasi ne e njohim atë dhe pasojat që dija e tij duhet të prodhojë në jetën e besimtarit. Meqenëse qiejt e rinj dhe toka e re do të jenë shtëpia e drejtësisë, ne duhet të “vendosemi në shtëpitë tona” këtu dhe tani.

Shënime. v. 10 Si një hajdut merr mësimet e Jezusit në Mt. 24. 42-43. Qiejt do të zhduket është përmendur edhe ne

nëpërmjet Jezusit (Mk 13,31). Elementet mund të zbatohen edhe për substancat nga të cilat përbëhet bota, ose për trupat e tjerë qiellorë. Çdo gjë, f.fj.. “Punimet” mund të referohen në ndërtesa dhe arritje të tjera materiale, ose të veprojnë në kuptimin moral, varet nga cilat lexime të foljes merren. Folja e hedhur lakuriq (fjalë për fjalë “e ekspozuar”) është leximi më i mundshëm i tekstit, mundësi të tjera duke u “djegur” dhe “zhdukur”. Atëherë gjithçka do të zbulohet do të aludonte në veprimet e njerëzimit që do të gjykohen.

v. 10 Atë ditë, qiejt do të kalojnë me një përplasje, elementët e zjarrtë do të shpërndahen, dhe toka, me veprat që ai përmban, do të përpohet: Ky është një aludim qoftë për ngjarjet e fundit të mijëvjeçarit (Ap 20,11) ose një përshkrim shumë hiperbolik i kthimit të Mesisë (Ap 6,14).

v. 11 Jezusi (për shembull Lk 12, 35-40), Pali (Rm. 13, 11-14; 1 Sel. 5. 3-11) dhe Pjetri (1 Pjt. 1,13; 4, 7-11) të gjithë përdorin këtë të fundit gjykimi si një nxitje për një jetë të devotshme.

v. 12 përshpejtimin e dikujt që vjen është e preferueshme për të “pritur me padurim”, duke theksuar rëndësinë e aktivitetit njerëzor në ungjillëzimit, etj (krh. Vap 3. 19-21; 17. 30-31) gjatë periudhës së durimit hyjnor.

v. 13 Shembuj të premtimit të tij janë Is. 65. 17-25 dhe 66. 22-23.

3. 14-16 Një thirrje për sjellje të mirë, e mbështetur nga një thirrje për shkrimet e Palit

Kjo çon në një thirrje të përtërirë për shenjtëri, në pritje të kthimit të Zotit dhe në njohjen e durimit të tij. Këto janë tema për të cilat Pali gjithashtu shkroi, dhe përmendja e tij çon në një paralajmërim se disa njerëz (kjo mund të jetë mësues të rremë e kap. 2) janë të gatshëm për të keqkuptojnë fjalët e tij.

Shënime.

v. 14. Shprehja *Bëni gjithçka që është e mundur* merr këshillat e 1.10. *Për t'u gjetur* mund t'i referoheni ekspozimit të v 10. Kontrasteve të patëmetë dhe të përsosur me mësuesit e 2.13 (shiko gjithashtu Jude 24).

Paqja është përmbajtja e një zemre që është në gjendje të mirë me Perëndinë.

v. 15 Ne duhet të mbajmë në mend durimin e Zotit sepse ai u jep kohë që jobesimtarët të shpëtohen dhe besimtarët të punojnë për shpëtimin e tyre (krh. Fil. 2: 12-13). Ashtu si ... prej këtyre pyetjeve ndoshta i referohet mësimit të përgjithshëm për kthimin e Mesisë. Sidoqoftë, kjo mund të nënvizojë pikën e fundit të vonesës së Zotit për shkak të durimit të tij dhe jo të neglizhencës së tij. Dituria që Perëndia i dha Palit është një kujtesë e mirë e prejardhjes mbinatyrore të letrave të tij (krh. I Kor. 2,13; 3.10).

v. 16 Të gjitha letrat e tij nuk janë për të sugjeruar se mbledhja e letrave të Palit ishte tashmë realitet, por që bashkësitë e krishtera tani janë duke filluar për të mbledhur ato. Shprehja e vështirë për t'u kuptuar mund të nënkuptojë “paqartë”, ose që mund të keqinterpretohet. Pali kishte vuajtur nga deklaratat e rreme nga ato që mësohen se të krishterët nuk kanë nevojë t'i binden ligjit moral (Rom 3, 8). Meqenëse njerëzit injorantë dhe të paqëndrueshëm sillen në këtë mënyrë, është më e rëndësishmja për të krishterin që të rritet në njohuri dhe të ndërtojë një themel të fortë për jetën e krishterë (krh. 1, 3-11).

Mësimi i Pjetrit (1 Pjt. 1, 10-12; 2 Pjt. 1, 19-21; 3,2) tregon se letrat e Palit zotëronin cilësitë e kërkuara për t'u pranuar si Shkrimi (autoriteti apostolik i autori dhe drejtimi i

Shpirtit siç shkroi – shih 1 Kor. 2,13; 4,17; 2 Kor. 13, 3-10; 1 Sel. 2,13).

v. 16 ata shtrembërojnë kuptimin, siç bëjnë me pjesën tjetër të Shkrimeve, për humbjen e tyre: Ideja e gabuar që justifikimi me anë të besimit është një ftesë për zbutjen e moralit.

3. 17-18 **Një thirrje për të qenë e vendosur dhe për t'u rritur; Pjetri ia atribon nderin Perëndisë.**

Tani Pjetri e tërheq letrën në përfundimin e tij duke u rikthyer te tema e shkëlqyeshme mbi të cilën filloi (1, 3-11). Ai i thërret lexuesit e tij, negativisht, të mbrohen nga njerëzit pa leje, të cilët do të përpiqen t'i marrin me vete në gabim, dhe pozitivisht, të vazhdojnë të bëjnë përparim shpirtëror. Vetëm Mesia bëri gjithçka për të bërë të mundur, kështu që le t'i japim atij tërë lavdinë tani, siç do të bëjmë për amshim, pasi të kthehet. Le të jetë ashtu!

Shënime. v. 17 Prandaj, i dashur, që paralajmërohesh, ki kujdes, që mos të tërhiqesh larg nga ligësia e të pabesit, nuk do të vish të biesh nga fortësia jote, Pjetri paralajmëron lexuesit e tij përpara se këto mësimet t'i kenë në të vërtetë arritur. Refuzimi i një kodi moral për të krishterët ishte sigurisht një problem i gjallë kur u shkruan letrat drejtuar Romakëve dhe Korintasve. Pozicioni i sigurt vjen nga e njëjta rrënjë që Pjetri përdor në 1 Pjt. 5,10 (krh. Lk. 22, 32).

v. 18 por rrituni në hirin dhe njohurinë e Zotit tonë dhe të Shpëtimtarit Jezu Krisht. Atij lavdi, tani dhe deri në ditën e përjetësisë!

Hiri dhe njohuria janë dhurata të dyja hyjnore që lejojnë rritjen përgjatë planeve morale dhe mendore. Kjo letër tregonte se i krishteri duhet të përparonte paralelisht në të dy. Jezusi Mesia mund t'i ndihmojë dishepujt e tij ta bëjnë këtë përparim, sepse ai është edhe Zot dhe Shpëtimtar. Për të, kjo aludon për Mesinë dhe është një pohim i pamohueshëm i hyjnisë së tij.

Amen mund të jetë një shtesë e mëvonshme në tekst. “Le të jetë kështu” është padyshim përgjigjja e një besimtari pas leximit të kësaj letre.

LETRA E JUDËS

Hyrje

Autori është një nga vëllezërit e Jezusit dhe me siguri shkroi nga Siria. Shumë tekste antikë dëshmojnë për lidhjen e saj të gjatë me këtë vend. Historiani i kishës Eusebiu citon një histori të hershme të kishës së Hegesipit, e cila thotë se nipërit e Judës u sollën para Perandorit Domitian dhe se këta të njëjtë më vonë u bënë peshkopë gjatë mbretërimit të Trajanit.

Ka shumë ngjashmëri me Letrën e dytë të Pjetrit, aq sa disa besojnë se njëri kopjonte tjetrin. Ajo që duket më shumë e mundshme është që ata të dy morën një burim të përbashkët – një koleksion tekstesh (të përdorura nga predikuesit) për gjykimin dhe kthimin e Mesisë.

Shumica e letrave të Jude marrin formën e një sulmi kundër mësuesve të rremë gnostikë, të cilët kanë infiltruar në shumë kisha. Ai rendit shembuj të njerëzve që i janë nënshtruar gjykimin të Zotit për të njëjtin lloj arrogancë shpirtërore dhe përbuzje të rëndë për moralin. Juda aludon për dy libra jashtëkanonikë (*Ngritja në qiell e Moisiut* dhe *Libri i Henokut*), por kjo nuk do të thotë që Jude u pajtua me gjithçka që ata thanë – është i ngjashëm me Palin i cili citon poetë paganë. Jude gjithashtu aludon për engjëjt e rënë, që është një aludim i dukshëm për Zan 6. 1-5.

KOMENTAR

v. 1-2 Hyrje dhe mesazhi i mirëseardhjes

Autori prezantohet në mënyrën tradicionale, përshkruan ata për të cilët shkruan dhe lutet për rritjen e tyre shpirtërore.

v. 1 Shërbëtor (gr. *doulos*) do të thotë “skllav” dhe Jude është pra një “vëlla” i vërtetë i Jezusit sipas Markut (Marku 3.35). Jakobit (Jak. 1.1) dhe Pjetrit (2 Pjt. 1.1) përdorin gjithashtu titullin. *Fjalët e quajtura ... të dashur ...*

vazhdimisht prezantuan një karakteristikë të kësaj letre: grupe me tre fjalë së bashku. Ky përshkrim nënvizon se si shpëtimi është tërësisht nga Zoti. Është rezultat i sovranitetit të tij, dashurisë dhe fuqisë së tij dhe shtrirja e tij shtrihet nga përjetësia, me kalimin e kohës, në përjetësi (shih Rom 8,30; 1 Pjt. 1 3-5). Disa versione lexojnë *të shenjtëruara*, që kanë më pak autorizime nga dorëshkrimet sesa të pëlqyera. Rrëmbyer nga Jezu Krishti mund të përkthehej për ose tek Ai. Dhe secila alternative jep një prirje të ndryshme (krh. I Pjetri 1.5).

v. 2 Fjalët *mëshirë, paqe dhe dashuri* janë një bekim unik në DhR dhe më të hollësishme se në shkrimet e tjera. Kjo mund të lidhet me triadën e v. 1 (Thirrja e Zotit sjell mëshirë, dashuria e tij rrethon popullin e tij dhe fuqia e tij sjell paqe). Ose mund të kuptohet si një formulë trinitare (Zoti Ati e mëshiroftë, Biri vepron paqe dhe Shpirti i jep dashuri). E juaja me bollëk është edhe lutja në 1 Pjt. 1,2 dhe 2 Pjt. 1, 2.

v. 3-4 **Sfidë të mbash besimin**

Juda jep arsyet e tij për të shkruar si një entuziazëm për të shkruar në lidhje me shpëtimin që ne ndajmë dhe shqetësimin që duhet të mbrojmë unikalitetin e besimit.

Kjo është veçanërisht e përshtatshme sot për të krishterët në një shoqëri shumëfetare, të përballur me depërtime delikate të të ashtuquajturës mësimdhënie të Epokës së Re. Jude është i shqetësuar nga dy efektet e mësuesve të rremë: ata e bënë hirin e Zotit një justifikim për “lejueshmërinë” dhe ata mohuan unitetin e Krishtit dhe shpëtimin e tij.

v. 3 ju nxis të luftoni për besimin që u është transmetuar shenjtorëve një herë e përgjithmonë Fjala për të luftuar përfshin një përpjekje të fortë. Fjala përdoret nga pjesëmarrësit në garat sportive. Një përpjekje mendore është e nevojshme për të kuptuar dhe mësuar saktë fjalën e Zotit dhe një përpjekje morale është e nevojshme për ta zbatuar këtë mirëkuptim në sjelljen e përditshme (I Pjt. 1. 13-16; 2 Pjt. 1. 5-9). Besimi këtu përfshin një organ mësimor të njohur, siç e dimë nga predikimet e hershme të Pjetrit, dhe ka filluar të kristalizohet në shprehje të tilla si 1 Kor. 11. 23-26; 15. 3-8; 1 Tim. 1.15 dhe 3.16. Një herë e përgjithmonë, nënvizoni qëllimin e shpalljes së Zotit në Krishtin. Ju nuk mund t’i shtoni asaj.

v. 4 burra të caktuar, dënimi i të cilëve është shkruar për një kohë të gjatë, (të padrejtë), të cilët ndryshojnë në mashtrim hirin e Perëndisë sonë Aluzioni për dënimin e burrave të caktuar, për të cilët dikush mund të shkruante, mund të kishte idenë se emrat e tyre janë të shënuar në librat qiellorë (Lk 10,20; Ap. 20, 12). Ky dënim është ajo që Jude vazhdon ta përshkruajë. Shumë kohë më parë mund të nënkuptonte “tashmë” (si në Mk 15,44), në këtë rast Juda mund t’i referohej 2 Pjt. 2, 3. Përndryshe, ajo mund t’i referohej denoncimit të përgjithshëm të keqbërësve në DhV. Mësimi i tyre, i cili është i barabartë me zbutjen e imoralitetit,

ka të njëjtin qëllim me atë të përmendur në 2 Pjt. 2; Pali u përgjigjet argumenteve që do të kishin përdorur në Romë.

v. 6 dhe 7. Bërja e një profesioni të krishterë dhe kundërshtimi ose mohimi i tij nga sjellja e tij nuk tregon kuptim se çfarë do të thotë ta quash Jezusin sovran dhe Zot (krh. 1 Kor. 6. 19-20). Përkthimi mund të ishte “Mjeshtri i vetëm dhe Zoti ynë Jezu Krisht”, pasi fjala për Mjeshttrin (gr. *despots*) zakonisht i referohet Atit. Një përjashtim nga kjo në 2 Pjt. 2,1 (ku ai i referohet Birit) mund të mbështesë një përdorim të ngjashëm këtu. Nëse i referohet Atit, 1 Pjt. 1,17 tregon se besimi në Zotin Ati kërkon shenjtërinë e jetës.

v. 5-7 Kujtime për ndëshkimin e Zotit për mosbindjen e kaluar

Juda e mbështet argumentin e tij me tre shembuj që tregojnë se statusi në vetvete nuk është një garanci e shpëtimit. Së pari, Izraeli u çlirua nga Egjipti, por jobesimtarët (d.m.th. rebelët) vdiqën në shkretëtirë. Së dyti, engjëjt kanë një thirrje të veçantë nga Zoti, por ata që ishin të pabindur kanë vuajtur një ndëshkim të caktuar. Së treti, Sodoma dhe Gomora (shih 2 Pjt. 2, 6-8) ishin qytete në tokën e premtuar, me shërbëtorë të Perëndisë në to, dhe prapëseprapë ato u shkatërruan për shkak të imoralitetit që mbretëroi atje.

v. 5 Edhe pse tashmë i dini të gjitha këto, ajo me sa duket aludon në një udhëzim kateketik të dhënë para pagëzimit. Meqenëse i njëjti person duhet të jetë tema në v 6, duket se preferohet të pranohet leximi “Zoti”. Më vonë është shtruar ‘herën e dytë’. Dal 6. 9 kuptohej si mundësia e parë për mosbesim. Sidoqoftë, si kuptim dhe rend e bëjnë këtë fjalë më të mirë me “të shkatërruar”. Përndryshe, ajo mund t’i

referohej përmbytjes (përmendur në 2 Pjt.) si rastin e parë për ndëshkimin e Zotit. 1 Kor. 10, 1-11 është një aluzion mësimor për këtë incident.

v. 6 Engjëjt mund të jenë një aluzion për Zan. 6, 1-4. Ky incident është përshkruar më në detaje në disa libra apokrifë për të cilët aludon Jude (shiko paralelen në 2 Pjt. 2. 4). Vendbanimi i engjëjve ishte në parajsë, përveç kur u dërguan në tokë për të përmbushur një mision specifik. Mëkati i bëri ata të duan të vendosen në tokë (Zan. 6). Për më shumë informacion mbi errësirën dhe zinxhirët e përjetshëm, shihni 2 Pjt. 2. 4.

v. 7 subjekt i ndëshkimit të zjarrit të përjetshëm; Shkatërrimi i tyre me zjarr ishte një shije e këtij zjarri të përjetshëm që pret djallin dhe të gjithë bashkëpunëtorët e tij.

Kullohet nga imoraliteti seksual dhe perversiteti. “Kënaqur me imoralitet seksual dhe ndoqi mish të çuditshëm”. Kjo mund të jetë e lidhur me aludimin në v 6 me Zan. 6 sepse mëkati i burrave të Sodomës (Zan. 18.20) arriti kulmin kur ata kërkuan marrëdhënie seksuale me dy engjëjt e dërguar në Lot (Zan. 19.5). Ndëshkimi për “zjarrin e përjetshëm është ajo që mësoi Jezusi në predikimin në Mal. 18. 8; 25.41 dhe Mk.48.

8-13 **Raportimi i mësuesve të rremë**

Juda tani kalon nga shembuj të së kaluarës tek mësuesit e rremë të së tashmes dhe tregon se ata po ndjekin të njëjtat rrugë të rrezikshme. Izraelitët ndotin trupat e tyre, engjëjt refuzuan autoritetin dhe njerëzit e Sodomës dhe Gomorës përgojuan qeniet qiellore. Ky akt i fundit është diçka që madje Michael nuk e bëri kur ai kishte një justifikim për ta

bërë atë. Këta mësues të rremë mund të bëjnë qejf me gjërat që nuk i kuptojnë, por ata kuptojnë sa duhet për të qenë përgjegjës për shkatërrimin e tyre. Kështu që Juda shqipton përsëri fatin e tyre, sepse ata ndjekin tre precedentë të këqij: Kainin, i cili nuk tregoi respekt për vëllain e tij, i cili u bë në shëmbëlltyrën e Perëndisë; Balaami, i cili mashtroi Izraelin për përfitime personale; dhe Korahu, i cili kundërshtoi autoritetin e Perëndisë të ushtruar përmes Moisiut.

Prandaj, ata janë fajësuar për prishjen e bashkimit të krishterë nga prania e tyre e pacipë, duke qenë pastorë të rremë të shqetësuar vetëm me veten e tyre, duke mos prodhuar atë që premtojnë – Këto janë grackat e festave tuaja, ku pa kufizime ata festojnë dhe ushqim, retë pa ujë të bartura nga erërat, pemët e vjeshtës pa fruta, dy herë të vdekur, të çrrënjësuar, valë të egra të detit që hedhin poshtë shkumën e turbullirave të tyre, yjet e humbur për të cilët errësira është e rezervuar për amshim Pjesa më e madhe e këtij denoncimi na kujton fjalët e Pjetrit në 2 Pjt. 2, 10-17.

v. 8 Përkundër kësaj, këta burra, edhe në reagimet e tyre, ndotin trupat e tyre, duke përbuzur autoritetin e Zotit, duke fyer engjejt. Në të kaluarën, këta burra ende guxuan të ndjekin shembujt e tyre të padrejtë. Ëndërrimtarët sugjerojnë se ata mund të pretendonin se merrnin disa nga mësimet e tyre përmes vizioneve. Foljet ndotin, hedhin poshtë dhe shpifin tre akuza themelore kundër tyre (shih më lart). Autoriteti (gr. *kuriotes*) ndoshta i referohet autoritetit të Zotit (*kyrios* është “Zot”). Qeniet qiellore (si në 2 Pjt. 2.10) përdoren për “engjëj”.

v. 8 në ëndërrat e tyre: Ata ndoshta pretenduan se kishin vizione për të justifikuar sjelljen e tyre imorale.

v. 9 Arkëngjel është një fjalë që gjendet vetëm këtu dhe në 1 Sel 4.16 në DhR. Mikael është i njohur në librin e Danielit (10,13. 21; 12, 1) dhe Apok. 12, 7 si udhëheqës i ushtrisë qiellore. Libri apokrif, *Ngritja në qiell i Moisiut* tregon se si u dërgua Mikael për të varrosur Moisiun. Djalli e kundërshtoi, duke pretenduar se trupi i kishte takuar atij që kur Moisiu kishte kryer vrasje në të kaluarën. Edhe këtu Mikaeli u përgjigj thjesht me fjalët e Zah. 3.2, dhe sjellja e tij, pra, kontraston ashpër me atë të mësuesve të rremë.

v. 10 Ata flasin fyese për ato që injorojnë dhe ato që dinë nga instinkti, si kafshët pa asnjë arsye, shërbejnë vetëm për t'i korruptuar ata. Gjithçka që ata nuk e kuptojnë mund t'u referohej qenieve qiellore të v. 8 ose më gjerësisht në dimensionin shpirtëror të jetës. Nga instinkti, nënkuptojmë natyrisht ose fizikisht. Duke mos pasur kohë për gjëra shpirtërore, ata kufizojnë njohuritë e tyre në botën fizike. Kështu, ata e gjejnë rënien e tyre, sepse më pas lejojnë që ana fizike të sundojë mbi ta, ashtu si kafshët.

v. 11 Kaini, Balaami dhe Korahu (krh. Zan. 4, 1-16; Nr. 16; 22-24) janë shembuj klasikë të efekteve shkatërruese të xhelozisë, lakmisë dhe krenarisë. Pasardhësit bashkëkohorë të kësaj treshe janë xhelozë për përparimin e krishterë të të tjerëve, dhe për këtë arsye kërkojnë t'i largojnë nga morali (dhe për këtë arsye t'i vrasin ata shpirtërisht). Ata janë aq të etur për të fituar nga mësimi se çfarë do të paguajnë njerëzit për t'u thënë se ata lehtë i bindin ata për imoralitet (krh. Nr. 25, 1-9; 31.16 dhe 2 Pjt. 2.15), dhe aq i madh është krenarinë e tyre që ata nuk mund të mbajnë të informuar për një fuqi (ose njohuri) superiore të tyre.

v. 12 Këto janë kurthet e festave tuaja, ku pa kufizime ato festojnë dhe ushqehen me njëra-tjetrën, retë pa ujë të

mbartur nga erërat, pemët e vjeshtës pa fruta, dy herë të vdekur, të çrrënjosur. Festat organizoheshin rregullisht me Darkën e Zotit në kishën e hershme dhe 1 Kor. 11. 20-22 tregon se edhe në ditët e para, ato mund të ishin raste për sjellje të papajtueshme me dashurinë e krishterë.

Karakteristikë e këtyre barinjve (pastorëve) të rremë është se ata përdorin pozicionin e tyre për të ndjekur qëllimet e tyre egoiste dhe jo për të ushqyer kopenë (krh. Ez. 34, 2-10; Gjn 21, 15-17; 1 krhs. 5, 2). Pemët që nuk kanë frut në korrje nuk e kanë përmbushur funksionin për të cilin ekzistojnë (krh. Mt 7, 15-20; Mk. 11, 12-14). Fjala e ngritur është një imazh i gjykimit (krh. Ps. 52,5; Jer 1,10; Mt. 3,10). Këta njerëz vdiqën dy herë sepse shijuan jetën shpirtërore (si dhe jetën fizike) dhe e hodhën poshtë atë (krh. Hebrenjve 6, 4-8; 10, 26-31; 2 Pjt. 2, 20-22).

v. 13 valë të egra të detit që hedhin poshtë shkumën e turbullirave të tyre, yjet endacakë ndaj të cilëve errësira e errësirës është e rezervuar për përjetësi! Valët e egra sugjerojnë agjitacionin e baticës, e cila, pas gjithë zhurmës dhe zhurmës së saj, lë vetëm një depozitë të llum dhe detrit në breg (krh. Is. 57,20). Yjet endacakë janë një aludim tjetër i Librit të Henokut, i cili përshkruan yjet që shkelën si të lidhur së bashku në burg. Disa e marrin këtë për t'iu referuar planeteve (bredh është gr. *planetai*), lëvizjet e të cilit u kuptuan dobët nga Juda dhe bashkëkohësit e tij; të tjerët me yje të shtënat, të cilët duken shkurtimisht për t'u ndezur, atëherë bien në errësirë. Mendimi duket se është ai i Lk. 6,39 – ata që pretendojnë se janë udhëzues janë vetë pa kurs. Në errësirën më të errët, shiko 2 Pjt. 2, 4, 17.

v. 14-16 Rëndësia e profecisë së Henokut

Jude e merr denoncimin e tij në një kulm duke cituar profecinë e atribuar Henokut për të konfirmuar ndëshkimin e afërt dhe të caktuar të këtyre njerëzve, dhe ai e përfundon atë me fjalë të tjera të zgjedhura mirë.

v. 14-15 Ishte gjithashtu për ata që Henoku, i shtati (patriarku) që nga Adami, profetizoi në këto terma: Ja, Zoti erdhi me një mori të shenjtë, për të ushtruar gjykim kundër të gjithëve dhe për t' i dhënë llogari gjithë të pabesët për të gjitha veprimet e ligësisë që ata kanë kryer dhe për të gjitha fjalët e ashpra të shqiptuara kundër tij nga mëkatarët e këqij. Përshkrimi i Henokut si i shtati që nga Adami (krh. Zan. 5, 1-18) gjendet në Librin e Henokut, siç është citimi i mëposhtëm. Ky libër ishte i njohur mirë në ditët e DhR dhe për këtë arsye aludimi është i rëndësishëm. Zoti është vetë Zoti dhe mijëra e mijëra shenjtore të tij janë engjëjt (krh. Lp. 33. 2; Zah. 14, 5). Për të krishterin, fjalët aludojnë në kthimin e Mesisë me engjëjt e tij (Mt 25,31; 2 Sel. 1,7).

v. 16 Këta janë njerëz që murmurisin, njerëz të pakënaqur që ecin sipas epsheve të tyre, goja e të cilëve flet me mendjemadhësi dhe që i lajkatojnë njerëzit. Ata murmurisin kundër Perëndisë dhe rrugëve të tij (krh. Dal. 16, 2-12; 17, 3; 1 Kor.10, 10). Kjo sjellje ishte karakteristike për Izraelin në shkretëtirë. Këta njerëz nuk janë të kënaqur me mënyrat e së vërtetës dhe drejtësisë së Zotit sepse duan të realizojnë dëshirat e tyre të këqija. Ata mburren me veten e tyre kur nuk kanë asnjë arsye ose të drejtë ta bëjnë këtë (e njëjta fjalë përdoret në 2 Pjt. 2,18) dhe ata kënaqin të tjerët (fjalë për fjalë “admirojnë paraqitjet”) thjesht për çfarë mund të marrin në këmbim. Një sjellje e tillë është e ndryshme nga ajo e Zotit (Vap 10.34; Ja. 1 1-7).

v. 17-23 **Antidoti i krishterë**

Nga ana tjetër, të krishterët janë përgjegjës të mbajnë në mend paralajmërimin apostolik, veçanërisht pasi këta njerëz shkaktojnë përçarje. Mënyra pozitive për t’i shmangur ato dhe efekti i tyre është përmes rritjes së krishterë në jetën e besimit, lutja me anë të Shpirtit, respektimi i dashurisë së Zotit, ndjekja e përfundimit të punës së Zotit në ne dhe duke arritur të tjerët me zell ungjillor.

v. 17 Por ju, të dashur, mbani mend parashikimet e bëra nga apostujt e Zotit tonë Jezu Krisht. Por kontraston me sjelljen e të pabesëve (shiko v 15 më lart). Mos harroni se kjo është edhe tema e 2 Pjt. (1, 12-14; 3,2) si dhe v. 5 më lart. Prania e “tallësve” (krh. 2 Pjt. 3,3) ishte parashikuar në Vap 20:, 29-30; 1 Tim. 4, 1-3; 2 Tim. 3, 1-9 dhe cf. Mt 24, 23-25.

v. 18 Ata ju thanë: Në fund të kohës do të ketë tallës që ecin nëpër ligësi, sipas epshit të tyre. *Ata ju thanë* se mund t’u referoheni shkrimeve dhe nuk nënkupton që lexuesit e Judës në të vërtetë i dëgjuan apostujt. Hera e fundit (krh. 1 Pjt. 1,20) është periudha midis ngjijtjes dhe kthimit të Krishtit. Mund të ketë një thënie apostolike që nuk është regjistruar diku tjetër pas këtyre dy vargjeve. 2 Pjt. 3, 4 sugjeron përmbajtjen e talljes së tyre.

v. 19 Aty janë ata, ndarësit, qeniet e mishit të kulluar pa Shpirt Ata e ndajnë kishën duke e vendosur veten më të mirë se të krishterët e zakonshëm, siç vepruan Gnostikët, duke e ndarë kishën në anëtarë “shpirtërorë” dhe “kësaj bote”. Është një trend që nuk është i panjohur sot. Në fakt, thotë Juda, ata janë vetë ata të botës, sepse ata nuk kanë Shpirt, siç dëshmohet nga mungesa e fryteve të tyre.

v. 19 ndarësit: Fakti që ato shkaktojnë përçarje dëshmon se ata pretendojnë se janë anëtarë të kishës.

v. 20 Por ju, të dashur, ndërtoni veten në besimin tuaj më të shenjtë, lutuni me anë të Shpirtit të Shenjtë, Fjalët e para të v 17 janë përsëritur për të theksuar. Besimi shumë i shenjtë i referohet, si në v 3, përmbajtjes së zbulësës së krishterë. Është shumë e shenjtë sepse jepet nga Zoti dhe, me të drejtë, çon në një jetë të shenjtë. Me anë të Shpirtit të Shenjtë i referohet përvojës së qëndrimit në miqësi me Perëndinë përmes Jezu Krishtit nëpërmjet Shpirtit të Shenjtë (shih Rom 8, 9, 16, 26; Ef. 6.18).

v. 21 ruajeni veten në dashurinë e Perëndisë, duke pritur mëshirën e Zotit tonë Jezu Krisht për jetën e përjetshme Pasi njerëzit të kenë kuptuar se janë objektet e padenjë të dashurisë së Perëndisë në Jezu Krishtin, ata sfidohen të përgjigjen me dashuri. Kjo dashuri duhet të shfaqet në sjellje. Gjn. 15, 9-10 tregon se një përgjigje e tillë është mënyra për të mbetur në vetëdijen e dashurisë së Zotit. Mosarritja e tij do të bëjë që zemra e dashurisë së Zotit të flejë dhe në fund të fundit të rezultojë në humbjen e asaj vetëdije. *ndërsa prisni mëshirën e Zotit tonë*: gabimi më së miri shmanget nga një sens i mprehtë i pritjes së kthimit të Zotit, kur mëshira e tij, e përjetuar tashmë fillimisht (1) dhe e përditshme (2; khs. Vaj. 3, 22- 23) përfundimisht do të realizohet pasi puna e shpëtimit përfundon me ringjalljen. 2,11-14; 1 Pjt. 47 dhe 2 Pjt. 3, 11-12 theksojnë shpresën e ardhjes si një arsye për jetën e devotshme.

v. 21 duke pritur mëshirën e Zotit tonë Jezu Krisht për jetën e përjetshme, domethënë në ringjallje.

v. 22-23 Në qoftë se lexuesi mendon për dy vargjet e fundit që besimi i vërtetë është thjesht qetësi, duke ushqyer jetën e tij shpirtërore, Jude kthehet këtu te përgjegjësia jonë ndaj të tjerëve. Teksti këtu është në dyshim, dhe mund të ketë dy ose tre grupe njerëzish në mendje: (a) ata që janë në krye të mësimit të rremë (disa lexime sugjerojnë që ato duhet të fitohen nga argumentet); b) ata që janë më të përfshirë në herezi, pozicioni i të cilëve është aq serioz sa duhet të zhduken si në zjarr (shiko 7, c. 3.2, të cituar tashmë në v.9, dhe Am. 4.11) ; dhe (c) ata që mund të ankohen vetëm në frymën e frikës së Zotit i cili e pranon se “atje, por për hirin e Zotit, ky është çështja ime”.

Rrobat sugjerojnë efektin ndotës të mëkatit të tyre. Ashtu si lebrat, rrobat e të cilëve janë ndotur nga sëmundja (Lv. 13.34; 14. 8), ato duhet të konsiderohen si një burim ndotjeje dhe për këtë arsye të shmangen.

v. 24-25 **Mbyllja e lavdërimit dhe e mimit të Lavdërimit**

Pas këtyre mundësive të trishtueshme të gabimit dhe heqjes dorë, Juda përfundon në notën pozitive për t’i drejtuar lexuesit e tij te Zoti dhe atë që mund të bëjë për ne. Qëllimi i tij është të na ndalojë të bie deri në fund të kohës dhe ta paraqesim veten pa faj me gëzim të madh në përjetësi para Krishtit. Përballë kësaj, Juda i atribuon gjithë lavdinë dhe fuqinë këtu dhe tani Zotit, Shpëtimtarit tonë, lavdërimet e të cilit për njerëzit e tij të shpenguar do të këndojnë për gjithë amshimin.

v. 24 Atij që mund t’ju ruajë nga çdo rënie dhe t’ju bëjë të shfaqeni para lavdisë së tij, të padurueshme në gëzim: shiko

1 Pjt. 1, 5. Nga çdo rënie është e njëjta rrënjë si folja në 2 Pjt. 1,10 ku na tregohet se si duhet të bëhet. Fjala e tanishme është një fjalë zyrtare që sugjeron hyrje në një dinjitoze. Pa faj përdoret në 1 Pjt. 1,19. I krishteri, tani plotësisht i shenjtëruar, mund të identifikohet plotësisht me karakterin e Shpëtimtarit tonë të lavdishëm. Gëzimi është një fjalë intensive, forma foljore është veçanërisht e dashur për Pjetrin (1 Pjt. 1, 6, 8; 4,13).

v. 25 Vetëm Zotit, Shpëtimtarit tonë, me anë të Jezu Krishtit, Zotit tonë, qofsh lavdi, madhështi, forcë dhe autoritet nga para të gjitha kohërave, tani dhe në çdo epokë! Amen! Vetëm Zoti mund të sugjerojë që mësuesit e rremë tashmë portretizuan një hierarki të perëndive dhe gjysmë-perëndive, siç bëri gnostikët më vonë, ose mund të jetë për të theksuar se shpëtimi ynë është vepër e Zotit vetëm. Nga katër cilësitë që i atribuohen Zotit, lavdia nënvizon shkëlqimin e saj, si shkëlqimin e dritës (krh. Përshkrimin e qiellit në Apok 21,23; 22, 5), madhësinë, pozicionin e saj (krh. Heb. 1, 3), forca është aftësia e tij për të realizuar vullnetin dhe autoritetin e tij sovran, fakti që ai ka të drejtën absolute për ta bërë këtë. Këto cilësi kanë qenë gjithmonë të tijat, dhe gjithmonë do të jenë, sepse ato janë vetitë e përjetësisë me anë të të cilave ai krijoi botën tonë të hapësirës dhe kohës. Me anë të Jezu Krishtit mund t'i drejtohej Shpëtimtarit tonë te Perëndia (fjalët janë më afër greqisht), duke na kujtuar se vetëm me anë të Jezusit na shpëtoi Zoti (Vap 4,12), ose që lavdërimet tona duhet të bëhen nëpërmjet Jezusit (krh. 1 Pjt. 2,5; 4,11). Një vizion i tillë i Zotit të Plotfuqishëm, shpirti besimtar mund të marrë

frymë vetëm si përgjigje ndaj një Amen të përulur por të
zjarrtë – kështu qoftë!